

Jó Pajtás

2017. XII. 7.

71. évf., 35. szám

Ára 50 dinár

Fotó: Koncz Erzsébet

**Hogyan készülődnek az óbecsei
Samu Mihály iskola tanulói az ünnepekre?**

**ÜRMÉNYHÁZA
XVII.
honismereti-
történelmi
vetélkedő**

**JÖVŐKUTATÁS
Milyen lesz
a világ
2050-ben?**

**KÖNNYŰ VAGY
KLASSZIKUS?
Mit hallgatsz
szívesebben?**

**KÍSÉRLETEZZ!
Mi mindenre
jó a konyhasó?**

Nemcsak szerkesztőségünk készül lázasan a december 16-ai 42. Jó Pajtás Sakkversenyre, hanem a házigazda iskola – nézz balra, a 2. oldalra –, a Csókához közeli tiszaszentmiklósi/ostojiceói **dr. Tihomir Ostojić Általános Iskola** is. **Antonije Cicmil** igazgató meggyőzött bennünket, hogy máris minden

A vendéglátó iskola igazgatója, Antonije Cicmil

42. Jó Pajtás Saktorna, Tiszaszentmiklós

Várjuk a benevezéseket

készen áll a kis sakkozók fogadására. Az iskolában rendkívül élénk tevékenység zajlik, sok rendezvénynek adtak már otthont, így a tapasztalat sem hiányzik. Ráadásul a csókai község készséges most is – mint annyiszor korábban – rendezvényünk támogatásában. Ezt **Balázs Ferenc** csókai alpolgármester is megerősítette. A tiszaszentmiklósi iskola sakkcsapata nyolctagú lesz.

A többiek, tehát az általános iskolás korosztályúak benevezését várjuk, amit legkésőbb december nyolcadikáig kell e-mailben a promo@magyarszo.rs címre elküldeni.

A verseny irányítását **Brindza István** nemzetközi bíró vállalta el. A versenyszabályzat értelmében a Jó Pajtás sakkversenyén általános iskolák csapatai vehetnek részt. A verseny egyéni – külön csoportban játszanak a fiúk és a lányok. Egy iskola maximum 5 fiút, illetve maximum 3 lányt nevezhet be. A sakk-készleteket és sakkórákat a résztvevő csapatok hozzák magukkal és a szervezők rendelkezésére bocsájtják a verseny ideje alatt. A gondolkodási idő

20-20 perc játékosonként egy játszámra. Az a versenyző, akinek elfogyott a gondolkodási ideje, elvesztette a játszámát. Az egy iskolából érkező sakkozókat a program nem párosítja egymással. A verseny egynapos, 7 fordulós, svájci rendszerű.

Egy-egy kategória győztese az a versenyző, aki a legtöbb pontot szerzte meg a 7 forduló során. Holtverseny esetén a Buholcz-pontok döntenek a végső sorrendről.

A fiú- és lánycsapatok sorrendje az egyéni eredmények összesítése által alakul ki. Amennyiben egy iskola több mint 4 fiút, illetve több mint 2 lányt nevezett be a versenyre, csak a legjobban helyezett 4 fiút, illetve 2 lány eredményei számítódnak be a csapateredménybe. A fiú- és lánycsapatok eredményeinek összesítésével alakul ki az iskolák végső sorrendje.

Az utazási költségek a résztvevő iskolákat terhelik, a szervező reggelit biztosít a résztvevők számára. A sakk-készleteket és sakkórákat a csapatoknak kell hozniuk magukkal.

A megnyitó tervezett időpontja 9.30 óra.

Belgrádon keresztül érkezett a cseh elismerés Szabadkára

A Cseh Köztársaság Belgrádi Nagykövetségén november 20-án emlékezetes fogadást rendeztek azoknak a szerbiai fiatal képzőművészeknek, akik részt vettek a lidicei Nemzetközi Gyermek Képzőművészeti Kiállításon. A hagyományos kiállításra 52 szerbiai iskola küldte el a munkákat, és 8 díjat is kapott. Szinte hihetetlenül sok munka érkezett Lidicébe: 25 960, ebből 786 Szerbiából. A belgrádi fogadáson a gyerekeket, tanáraikat, szüleiket a cseh nagykövetség és főkonzultul üdvözölte, majd átadta az elismeréseket és ajándékokat. Az ünnepség után a neves cseh animált filmiskolából

Bencét boldoggá tette a fogadtatás, az oklevél, a siker

készült válogatással lepték meg az egybegyűlteket. A szabadkai díjazottak között voltak: **Nagy Zalán Bence**, a J. J. Zmaj iskolából, valamint

Mila Lulić, Ivana Cvijan, Predrag Savičić, Lipták Ramóna és **Ördög Aleksza** az EmArt Műhelyből.

Fogadás Belgrádban

Álom címmel készült Bence sikert hozó műve

KI NYER?

Frank Márton: Páratlanok

„Szeptember 8-án egy rejtélyes tesztet írtak a diákokkal szerte a világon. Másnap tizenhárom fiú (köztük a francia Gerard Montes) eltűnik. Gerard és sorstársai egy üres pusztán, végtelen erdők peremvidékén térnek magukhoz. Kik rabolták el őket, és miért? Vajon képesek lesznek-e legyőzni a hazatérésük útjába álló akadályokat: a közelgő telet, a vadállatokat és a titokzatos hatalmakat, amelyek a háttérből a szálakat mozgatják? Vajon túlélheti-e Gerard és Helen szerelme, hogy ilyen távol kerültek egymástól? S a fő kérdés: a tizenhárom, teljesen különböző egyéniségű és nemzetiségű fiú megtalálja-e a közös nyelvet egymással, és össze tud-e fogni egy közös cél érdekében?” – olvasható a magyarországi **CICERO Könyvstúdió Kft. kiadványának a GABO könywebáruház által közzétett ajánlásában**, melyet akár az interneten is elolvashattok **Frank Márton: Páratlanok** című trilógiája első kötetének megjelenése kapcsán.

A könyvüjdonság hozzánk is elért, meghozza nyeremény formájában, és a webáruháznak köszönhetően. A mai nappal bezárólag nagyon sokan jelentkeztetek, eredményt következő heti számunkban hirdetünk.

Mit kell tenned? Felsorolni legalább három legkedvesebb olvasmányaid közül, megadni neved, címed, iskolád, osztályod és mielőbb elküldeni levélcímkre: **Jó Pajtás (Páratlanok), 21 000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.,** illetve e-mail-címükre: **jopajtas.szerk@magyarszo.rs**, legkésőbb december 7-éig.

Ünnepre hangolódva

December eleje van, hihetetlennek tűnik, hogy mindjárt itt a karácsony. Az idő sem mondható szokványosnak, kíváncsi vagyok, idén vajon havas díszebe öltözik-e körülöttünk a táj. A decemberi nagy ünnepek egyre sebesebben közelednek. Biztos izgatottan vártátok a Mikulást, kitisztítottátok a cipőket. Hogy hogyan készülődnek az óbecsei Samu Mihály iskola tanulói az ünnepekre, elmesélik **Józsa Zsuzsanna** magyartanárnő tanítványai: a hatodikos **Cservenyák Kitti**, **Stefaniga Zsanett**, **Tallós Martina**, **Szedlár Mónika** és **Szabó Zsaklina**, valamint a hetedikes **Mennel Áron** és **Varga Emese**.

Ők is őrzik a hagyományt, a kitisztított cipőket az ablakba tették Mikulás estjén, december ötödikén, hogy aztán az éj leple alatt belekerüljön az ajándék. Másnap, 6-án reggel boldogan találhatták meg az ajándékokat. Kitti is kitisztította a cipőjét, habár már nem hisz a Mikulás-mesében, ő is várta az ajándékot.

– Mi a testvéremmel mindig kitisztítjuk a cipőket – mondja Kitti –, de nem az ablakba tesszük, hanem a konyhába. Régebben sokkal érdekesebb volt, amikor még nem tudtam, hogy nem a Mikulás hozza az ajándékokat. Nekem a szüleim mondták el az igazságot, amikor még nem mentem iskolába, hogy ne ott tudjam meg az osztálytársaimtól. Emlékszem, régen sok ajándékot, játékot kaptam, ma meg már a csokinak is megörülök.

Áronék is őrzik a hagyományt, a kitisztított cipőket ők az ablakba teszik Mikulás estjén.

– Amikor kicsi voltam, bottal jött a Mikulás, s csöngetett. Verset is mondtunk a testvéremmel, s megkérdezte a szüleimet, hogy jók voltunk-e. Mindig ajándékot kaptunk, de virgácsot sose. Emlékszem, egyszer apukám cipőjébe krumpli és hagyma került...

Martina mamája Luca-pogácsát is szokott sütni a kemencében december 13-án.

– Luca napján a mamámhoz szoktunk menni ebédre. Szoktunk sütni Luca-pogácsát is. Az úgy néz ki, hogy néhányba sütés előtt teszünk pénzt, s aki megtalálja a pogácsában, az szerencsés lesz. Meg a pénzt is elteheti. Amikor a húgom ezt megtudta, sok pogácsát meg akart enni, hogy minél több pénze legyen. Persze, megnézte mind egyiket, van-e benne pénz. Végül nem tudta megenni, így apukám fogyasztotta el a sok pogácsát.

Zsanett meg már tudja, ki lesz a jövődebélijé.

– Aki meg akarja tudni, ki lesz a férje, cetlikre ráírja a fiúneveket, s mindennap eldob egyet karácsonyig. Amelyik megmarad, olyan nevű lesz a férje. Én is így tettem, nekem Zsolt maradt meg. Meg a mamámmal ültetünk bú-

zát. Gondozzuk egész karácsonyig, aztán a karácsonyfa alá tesszük.

Emeséék is őrzik a hagyományt, karácsonyra karácsonyfát díszítenek.

– Nálunk az a szokás, hogy karácsony előtt pár nappal nővéreimmel földíszítjuk a fát. Karácsony napján a mamámékhöz megyünk ebédre, s ebéd után kibontogatjuk az ajándékokat. Olyan boldogok a nagyszüleim, amikor látják, hogy örülünk az ajándékoknak. Emlékszem, egyszer társasjátékot is kaptunk, s azzal játszottunk.

Elmesélem, én karácsonyi csillagot szoktam sütni, melyet meg kell hempergetni vanília porcukorban, s ettől az egész lakás vanília illatú lesz, s azt nagyon szeretem. Mónika erre azt mondja, hogy ő meg mézespogácsát szokott karácsonyra sütni.

– Karácsony előtt pár nappal a mamánál sütjük a sütitet. Én mézeskalácsot szoktam készíteni. Különböző formájúakat: szív, karácsonyfa, hóember alakúakat. Ki is szoktam fehérrel díszíteni. Karácsony napján szintén a mamámnál ebédelünk. Finom húsleves, s más finomságokat szokott főzni.

Zsaklina mamája a nagyanyó kalácsát szokta sütni, s azt nagyon szereti mézzel, eu-rokrémmel.

– Újévre malacsültet szoktunk készíteni. Ez a kedvencem. A mamám sokfajta kalácsot süt, a nagyanyó szív alakú kalácsát szeretem a legjobban. Este el szoktak jönni a rokonok, s elszórakozunk. Idén szeretném, ha eljönnének a barátaim, barátnőim, s velük várnánk az újévet – fejezi be beszélgetésünket Zsaklina.

Koncz Erzsébet

Ismerjük meg történelmünket!

Tizenhetedik alkalommal tartották meg Ürményházán a honismereti-történelmi vetélkedőt

November 25-én, szombaton tartották meg Ürményházán a XVII. Mit tudsz Torontál vármegyéről? elnevezésű honismereti-történelmi vetélkedőt az általános iskolás tanulók részére a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete és az Ürményházi Ifjúsági Klub szervezésében.

A vetélkedő anyagát Borovszky Samu: Magyarország vármegyéi és városai című monográfia-sorozatának Torontál vármegyét feldolgozó része, és Forray Péter: Emlékeim az 1848/49-iki magyar szabadságharcból című visszaemlékezése képezte. Ez utóbbi hozzájárult az idén telepítésének 200. évfordulóját ünneplő Ürményháza történelmének megismeréséhez, mivel az emlékirat először került nyilvánosság elé.

A volt Torontál vármegye minden magyarlakta vidékéről érkeztek versenyzők. A tizenegy háromtagú csapat „nemzetközivé” tette a vetélkedőt. Eljöttek az újszegedi Tisza-parti Általános Iskola tanulói, akik 2012 óta rendszeresen részt vesznek a Torontálon. És itt voltak az Arad megyei, kisoratosi tanulók is, akik már szintén néhány éve állandó vendégeink. Megjelentek torontáltordai, magyarcsernyei és magyarittabai versenyzők, főkészítőjük *mgr. Rontó Bozóki Judit* volt. A torontálvásárhelyi fiúk (*Vásárhelyi betyárok*) és lányok (*Debelyacsai leányok*) főkészítője *Onyin Hartig Viktória*. A székelykeveiek is két csapattal érkeztek: a *Keve király* és a *Fel-szegiek* csapattal, főkészítőjük *Szatmári Mihály* volt. A *VMDK Szegedi Tagozata* versenyzőit *Balogh József* készítette föl. És – természetesen – a helybeliek, az *Ürményházi lányok* is részt vettek a megmérettetésen.

Dulka Andor üdvözlő és bevezető szavai után a vetélkedő eltervezett menetén változtatni kellett, mert a határátkelőn áramkimaradás volt, így a magyarországi versenyzők késtek. *Móricz Elvira*, az ÜK elnöke vezetésével a nyelvi, szólás-közmondásos és ismerkedési játékok kitöltötték

a várakozás idejét. Utána a magyar nyelv térdhódításáról, a szabadságharcról és a Forray-féle emlékirat anyagából töltötték ki feladatlapokat a történelem iránt érdeklődő gyerekek. Ezenkívül volt még egy rajzos feladat is az előre megkapott anyagból, és helységismereti beszámoló a csapatok által kisorsolt torontáli helységekről.

Török a fejüket a lányok

A vendégek rövid séta keretében megismerték a helyi iskola és templom történetével is.

A vetélkedő fajújárással végződött, ahol különböző feladatokat oldottak meg a résztvevők.

A zsűri tagjai: *Szatmári Mihály* képzőművész, *mgr. Rontó Bozóki Judit* történelemtanár és *dr. Zakar Péter* történész, egyetemi tanár voltak.

Zakar Péter, a zsűri elnöke értékelte a feladatlapokat és emlékeztetett a térség történelmi eseményeire, valamint felhívta a figyelmet a feladatlapokon előforduló leggyakoribb tévedésekre.

Az idei verseny eredményei a következők: 3. helyezettek az *Ürményházi lányok*: **Móricz Tina**, **Barna Csilla** és **Móricz Viola** 49 ponttal, főkészítőjük *Móricz Erzsébet* volt. 2. helyezést értek el az *Iratosi betyárok* a *Pater Godó Mihály* Általános Iskolából: **Straub Dorottya**, **Almási Eszter** és **Juhász Zoltán-László** 51 ponttal, főkészítőjük *Almási Gábor* volt. 1. helyezést 52 ponttal a Tisza-parti Á. I. csapata ért el, a *Tisza-parti lányok*: **Mikó Virág**, **Faragó Luca** és

Csonka Izabella, főkészítőjük *Mikó Valér*. Mint a pontszámokból is látszik, a verseny az élbolyban igen szoros volt.

A nagyjából pályázati pénzből megvalósult vetélkedő támogatói voltak még a *Magyar Kultúra Emlékívek Kiadó*, a *Lazi Kiadó*, valamint a *VMDK Szegedi Tagozata* és *Zakar Péter* tanár úr is. Ők könyvekkel és emlékévekkel járultak hozzá a díjak gazdagításához. Ezen kívül a zichyfáti községi képviselő-testület és a helybeli Evelin szódavíz szörpökkel és szódával, az ürményházi polgárok, elsősorban az anyukák süteményekkel járultak hozzá az elfogyasztott ízletes ebéd utáni folszabadult hangulathoz. A vetélkedő sikeres lebonyolításához a Helyi Közösség, az ebédhez viszont a helyi vadászegyesület biztosította a termet.

Minden résztvevő tanuló egységes ajándékcsomagot kapott (füzet, írószerszám, édes és sós csemege), a verseny után pedig – érdeklődésüktől függően – válogathattak néhány szabadon elvihető könyvből és folyóiratból. A díjazottak gazdag könyvajándékkal tértek haza.

A vetélkedő kísérő rendezvénye egy ötletes fotókiállítás volt. A torontálvásárhelyi *Csala Sándor*, aki valamikor maga is versenyző volt, a népi építészet remekeit mutatta be néhány tucat fényképen, *Sára Viktória* pedig, aki, ahogy maga elmondta, „más szemmel látja a világot”, szintén szép számú érdekes fotót állított ki.

A sok éve megrendezett *Mit tudsz Torontál vármegyéről?* honismereti-történelmi vetélkedő a múltunk alaposabb megismerése mellett a jelenre és a jövőre is hat, mert ismeretségek és barátságok kötődnek, véleményt cserélhetnek tanárok és tanulók egyaránt. Reméljük, jövőre is találkozunk!

A fő szervező *Dulka Andor* és *Móricz Elvira* volt.

Viola Lujza

Fotó: **Martinek Imre**

A díjazottak és felkészítőik

Az első helyezett Tisza-parti lányok

Talán bocsánatos bűn, hogy nem hallottunk még a zentagunaras **North Aurora Dance Studióról** (N.A.D.S.), hiszen a csoport októberben tartotta első önálló estjét.

A **Legyünk jók...** című estet a legfiatalabb táncosok nyitották meg. A tánc mellett két színdarabot is előadtak: a „**Legyünk jók...**” és „**A beteg disznó**” című színműveket **Major Imre** rendezésében.

A táncos fellépőkkel **Turi Orsi** beszélgetett. Először **Cserevics Skolasztikát** kérdezte.

Legyünk jók? Legyünk!

Hogyan kezdte a táncos foglalkozást?

– Az interneten nagyon sok táncos videót néztem. Később megtudtam, hogy itt, Orahovón is van tánc-csoport. Mivel szerettem volna én is táncolni, hát jelentkeztem.

Melyik a kedvenc műfajod?

– Mindegyiket nagyon szeretem.

Már 1–1,5 hónapja vagy a csapat tagja. Hogy érzed magad az előadás előtt? A csapatot gyorsan meg tudtad szokni?

– Igen, gyorsan meg tudtam szokni, mivel már ismertük egymást. Egy kicsit izgulok... na jó, nagyon izgulok (nevetünk)!

Dér Zsolt csantavéri hegedűművész egyéni és közös produkcióval bővülte el a közönséget.

Mesélj a N.A.D.S. és a közted lévő kapcsolatról. Hogyan kezdődött minden?

– Az egész egy évvel ezelőtt kezdődött – egy szerencsés véletlen folytán, bár ugye véletlenek nincsenek. Malvinkával az itt megrendezett kenyérszentelő ünnepségen „futottunk” össze, így került fel bennem

az együtt dolgozás ötlete... Azóta már van egy közös klipünk is, és már jó néhány közös fellépésen is túl vagyunk. Remélem, ez sokáig így fog folytatódni, úgy hiszem, ez tényleg egy nagyon jó véletlen volt!

Megfigyeltem, hogy a színpadra meztelül állsz ki. Miért?

– Hogy is mondjam? Ez tényleg a véletlen folytán történt (nevetünk)! Az embernek mindig a belső hangjára kell hallgatnia, mivel az jó irányba szokott vezetni; akkor nyáron a kenyérszentelőn én is így tettem, és azóta is igyekszem ily módon fellépni.

És a kesztyű...?

– A kesztyű és a napszemüveg az már amolyan „imidzs”, stílus. Tudom, hogy ez nem mindenkinek

tetszik, de hát nem lehet megfelelni mindenki ízlésének.

Tóth Malvinkát, a csapat vezetőjét is kifaggattuk.

Hogy sikerült az első önálló előadásotok?

– Szerintem nagyon jól sikerült! A gyerekek nagyon ügyesek voltak, elégedett vagyok.

Tervezték-e máskor is önálló estet adni?

– Igen, tervezünk. Zentagunarasan minden év októberében tartani fogunk egy önálló estet. Természetesen más falvakban és városokban is, ahová meghívunk bennünket.

Fotó: Figura Imre

Mi fán terem az N.A.D.S.?

A N.A.D.S. története 2014. november 14-én kezdődött. **Tóth Malvinka** az egykori Gold Ghost Dance Studio táncosa volt, amelyet nővére, **Mónika** alapított a '90-es években. A csapat 26 táncost számlál (3-tól 18 éves korig). A csapat – megalapítása óta – számos versenyen részt vett, és megannyi fellépéssel nyugőzte le a nagydíját. **Dér Zsolt**tal contemporary, hip-hop, modern, disco és break dance stílusú koreográfiákat táncolva számos dobogós helyezést ért el.

Adorjánig gyalogoltunk

Gyalogtúrán vett részt a Đuro Salaj Általános Iskola néhány negyedikese a szabadkai hegymászóklub szervezésében. Az úti cél Adorján volt, mégpedig az ottani hurka- és kolbászfesztivál.

Reggel nyolc órakor indultunk autóbusszal Zentára. Ott átgyalogoltunk a városon, majd a tiszai töltésen haladtunk tovább. 13 km megtétele után értünk Adorjánra, ahol több mint

száz csapat hurka- és kolbásztöltésben versenyzett. Ennyi finomságot még az életben nem is láttam...kóstolgattuk a hurkát, tepertőt, szalonnát, végül pedig ingyen kolbászt is ettünk.

Útközben sok szép mindent láttunk, tanulunk és jól ki is fáradtunk.

Stojiljković Andrej, 4. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

A zentai Tisza-parton

Úgy jött ki a kolbász a töltőből, amilyen erővel tekertem a kerékpárt

Fényképezkedni jó, különösen ha szép a háttér

A szabadkai Zmaj iskola 4. c osztályának hírei

A Wellingtoni Magyar Hírmondó szerkesztőségének online rajzpályázatán egy második osztályban készült munkám kiemelt dicséretben részesült. Örülök az oklevélnek!

Ivankov Lilla

Az iskolánapi irodalmi és képzőművészeti pályázaton osztályunk is részt vett. Kuti Lili verse első, Szakáll Hargita fogalmazása második, Gabric Tímea kartonmetszete pedig harmadik díjas lett. Könyvet és oklevelet kaptunk ajándékba.

Szakáll Hargita

November 15-én Kragujevacon volt egy országos úszóverseny, ahol iskolámat képviseltem. Nagyon boldog vagyok, hogy sikerült megvédenem a tavalyi első helyezést a 3-4. osztályosok korcsoportjában. Ismételten aranyérmes lettem.

Kuti Lili

Jó rajzok után díjeső

A Smile Nagycsaládos Egyesület által kiírt rajzpályázaton a Đuro Salaj Á.I. tanulói kiváló eredményeket értek el. Góli Zsuzsanna, a 3. c osztály tanulója első helyezést ért el (tanítónője Szalma Elvira), Hajdú Erik, a 4. c osztály tanulója pedig harmadik helyezett lett (tanítónője Soós Hedvig). A díjátadásra a szabadkai Városi Könyvtárban került sor. Gratulálunk!

Fristek Benyámin, 4. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Zsuzsanna a tanító nénijével a kiállított munkák között

Zsuzsanna...

...és Erik díjazott munkája

Árulóként a csapatban

Sajnos a mai világban egyre többször esünk abba a hibába, hogy eláruljuk azokat, akik fontosak a számunkra.

Házi olvasmányunkban Gerébnek pont ez a negatív emberi tulajdonsága mutatkozott meg. Geréb Dezső a Pál utcai fiúk csapatába tartozott. Igyekezett magára felhívni a figyelmet, befolyásolni a társait. Az elnökválasztáson képes volt arra is, hogy saját magára adja le a szavazatát. Amikor Bokát választották meg vezérnek, Gerében eluralkodott a féltékenység. Úgy tudott rivaldafénybe kerülni, hogy átpártolt az ellenséges csapathoz, a vörösingésekhez. Szívesen csatlakozott a másik csapathoz. Szíve azt súgta neki, hogy menő a vörösingésekhez tartozni. Fontosnak érezte magát, mert mindenki leste a szavait. Mindig is erre vágyott. Eközben nem is gondolt a barátaira, a grundra, az ott szerzett élményeire. Egy csapásra a szőnyeg alá söpörte az ott töltött idő értékes perceit. Geréb elárulja a Pál utcai bajtársait, de még időben megbánja tetteit, visszafogadják, a vörösingések ellen harcol a végső ütközetben. Úgy gondolom, hogy Boka jól döntött, amikor szemet hunyt Geréb csúnya viselkedése fölött. Nem szép dolog az árulás, de mindenkinek jár még egy esély.

Ez a regény rámutatott arra, hogy olykor képesek vagyunk a rossz irányt választani, de ha átgondoljuk tetteinket, akkor megbocsátást remélhetünk.

Sebők Vivien, 6. osztály, Id. Kovács Gyula iskola, Bácskossuthfalva

A kék pöttyök

Volt egyszer egy kék pötty, aki nagyon szeretett sétálni. Egyszer elindult és találkozott egy másik kék pöttyel. Mentek mendegéltek, és nem vették észre, hogy arra folyik a Duna. Futottak, futottak, de nagyon erősen fúj a szél és belepottyantak a vízbe. Nagyon szerettek volna kimászni, de sajnos a víz elsodorta őket a kék tengerbe.

Kiss Emma, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Apám

Az apám neve Kókai Szilveszter, ám baráti körünkben Kőcének hívják.

Apám magas, testes. A fején alig maradt haj. Ha elkezdene őszülni, nem lehetne észrevenni. Ezért nyírógéppel még rövidebbre vágja a haját. Nagyon kedveli a rendet, és ha helyhiány van, anya mindig az én cuccaimból dob ki valamit. Apám szereti terepjáróval „hasítani” az utakat. Ilyenkor én is gyakran vele megyek.

Keményen dolgozik Budapesten, ezért amikor hazajön, sokat alszik.

Én nagyon szeretem apukámat. Mindig a kedvében akarok járni.

Kókai Hunor, 6. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Padtársam

*Sportolásban kiváló,
Matematikából kevésbé jó.
Szemében látható
A rosszaság és a jó.
Ha segítségre lenne szükségem,
A padtársam ott terem mellettem!*

**Császár Livia, 6. osztály,
I. G. Kovačić iskola, Szabadka**

Az én padtársam

*Az én padtársam Viola
Nagyon édes, mint a Milka
Szeret játszani
Főleg röplabdázni
Órán gyakran jelentkezik
Éles ésszel rendelkezik
Jó padtárs Viola
Mert mindig segít, ha baj van
Szereti a Soy Lunát
De nem szereti a vitát.*

**Deli Ivett, 6. osztály,
Sever Đurkić iskola, Óbecse**

Rossz fát tettem a tűzre

Már nem is emlékszem, mikor volt.

Egyik délelőtt Bogit, a barátnőmet áthozta az anyukája. Nagyon örültem neki, mert ő már ovi óta a barátnőm. Összeültünk és megbeszéltük a délutáni programot: elmegyünk fagyizni, majd medencézünk, a játékbabát tologatjuk a babakocsiban, mintha igazi lenne, és végül megtréfáljuk a szomszédunkat, Karcsi bácsit. Mivel tudtuk, hogy Karcsi bácsi szeret aludni, becsöngettünk és elfutottunk. Ez így ment egy ideig, míg végül a szomszéd bácsi megelégtelt és szólt anyuénknak, hogy nem hagyjuk őt pihenni. Az anyu jól leszidott minket.

Ebből az a tanulság, hogy többet nem csengetünk be a szomszédba.

Horváth Mónika Napsugár, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Segíthetek?

Holnap reggel elmehetek?

Elmehetek-e veletek?

Barátságot kereselek.

Mindenfélét szeretek!

*Szeretem az édességet,
szeretem a békességet.
Szeretem a virágot,
és az egész világot!*

*Szeretem a fűt, a fát.
Szeretem az ibolyát.
Szeretem a mézet is,
szeretlek én téged is!*

Biacsi Natália, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Ludas voltam

Édesanyámnak volt egy szép vázája. Eredeti németországi váza volt. Az ismerősétől kapta, és nagyon szerette.

Egyszer, amikor takarítottam a szobát, véletlenül megcsúsztam és levertem a vázát. Apró darabokra tört. Gyorsan kellett döntenem, mit is csináljak. Anyukám éppen nem volt otthon. Gondolkodtam, hogy mit tegyek. Elmondtam neki? Eltitkoljam az egészet? Hátha nem jön rá. Aztán majdcsak elfelejti. Hát haza is jött anyukám. Kérdezte, hogy nem történt-e valami, amíg nem volt itthon. Én természetesen azt mondtam, hogy nem. Telt-múlt az idő. Engem már nagyon gyötört a lelkiismeret azért, hogy eltörtem a vázáját. Néhány nappal később anyukámnak születésnapja volt. A testvérétől kapott egy szép csokor virágot. Mondta nekem anya, hogy hozzam a vázáját, majd abba beleteszi a csokrot. Én abban a pillanatban sírva fakadtam és csak sírtam és sírtam. Anyukám kérdezte, hogy miért sírok annyira. Tán történt valami? És én természetesen elmondtam neki, hogy mi történt, hogyan és miért tört el a vázája.

Anyukám azt mondta, hogyha valami történik, eltörök vagy meggyullad valami, akkor csak szóljak neki. Nem baj, hogy elment valahova, és akkor hívom, csak hívjam, ha valami baj van.

Báb Bianka, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Udvarom lakói

Gubi Anna, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Kedvenc fám

Egy hatalmas eperfa áll az udvarunkban.

Apukám ültette el még születésem előtt. Már kisebb koromban is szerettem volna felmászni rá, de a szüleim nem engedték. Mára már megvastagodtak az ágai és elég erősek ahhoz, hogy elbírják a súlyomat. Néha elbújok a lombkoronájában. Vicces hangokat adok ki és azzal tréfálom meg a szüleimet. Tekintgetnek mindenfelé, de nem látnak a sűrű lombok között. Kérésemre apukám egy kötelet erősített az egyik ágához. Ennek segítségével könnyebben felmászok rá. Egy igazi kis Tarzannak érzem magam rajta. Nyáron meglocsolom. Apukám meg minden évben lepermetezi, mert sajnos megtámadják a hernyók. Mindig attól félnék, hogy emiatt kiszárad.

Remélem, még nagyon sokáig az udvarunk része lesz.

Toldi Márton, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Miért fehér a medve?

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy medve. Ennek a medvének nem volt családja, búsult is ezért szegény. Egyszer elhatározta, hogy elmegy világot látni. Azt gondolta, hogy addig járja a világot, amíg nem talál medvéket.

Ment, mendegélt, egyszer egy dzsungelhez ért. Találkozott egy kismajommal.

Azt mondja neki:

– Szia, kismajom! Tudod-e, merre laknak a medvék?

– Én sajnos nem tudom, de a majomkirály tudja!

Elmentek a majomkirályhoz. A palotában éppen buli volt. Az asztalokon volt mindenféle gyümölcs: mangó, datolya, kivi, banán, kókusz, ananász és még sok finomság. A maci nem tudott hova nézni, annyi finomság volt ott.

Azt mondja a király:

– Medve komám, mi járatban vagy?

– Medvéket keresek! Király uram, nem ismer erre medvéket?

– Nem, medve komám!

A medve elindult hát az Északi-sark felé. Odaért. Ott találkozott egy mágussal.

Azt mondja a medvének:

– Te medve, ha nem adsz nekem tündérport, akkor elátkozlak!

A medvénél nem volt tündérpor.

– Nincs nálam tündérpor, kedves mágus!

– Akkor elátkozlak! – mondta a mágus. Csiribú-csiribá!

A medve hófehérré változott. Attól kezdve a medvék fehérek lettek az Északi-sarkon. Ezért fehér a medve!

Péty Boglárka, 5. osztály, József Attila iskola, Gombos

Az öreg fa

A Dr. Tihomir Ostojčić iskola hódegyházi kihelyezett tagozata tanulóinak munkái

Fogász és méhész

Interjú a különleges foglalkozású édesapámmal

Magyarból interjút kellett készítenünk egy különleges foglalkozást űző felnőtellel, ezért én apukámat választottam. Tóth Lászlónak hívják és jövő év márciusában 42 éves lesz.

– **Néhány kérdést teszek fel neked. Készen állsz?**

– Igen!

– **Mi a foglalkozásod?**

– Fogorvos vagyok.

– **Miért ezt a szakmát választottad?**

– Azért, mert jó érzés, amikor szép mosolyt varázsolok az emberek arcára.

– **Szereted a szakmád?**

– Igen, szeretem, mert jóleső érzés, amikor tudom, hogy a páciensem elégedetten hagyja el a rendelőmet.

– **Hol dolgozol?**

– 2014 óta a saját magánrendelőmben dolgozom a feleségemmel együtt.

– **Máshol is dolgoztál?**

– Igen. Előtte a begaszentgyörgyi egészségházban.

– **Gondoltad-e, hogy lesz egy magánrendelőd?**

– Igen. Már egyetemista koromban ezen gondolkodtam. Örülök, hogy álomom teljesült.

– **A munka mellett még mit szeretsz csinálni?**

– A munkám mellett méhészkedni szoktam a családommal. 200 darab méhcsaláddal rendelkezünk. A méhészetten kívül még borászattal és szőlészettel is foglalkozom.

– **Sportolsz valamit?**

– Igen. Rekreálok a szabadidőmben.

– **Mit kezdesz öregkorodban ezzel a sok mindennel?**

– Ameddig bírom, csinálom. Remélem, hogy gyermekeim folytatni fogják a megkezdett munkát, és bízok benne, hogy többre viszik mint én.

– **Köszönöm a válaszokat!**

Érdekes dolog fogorvosnak lenni, de én nem szeretnék az lenni.

Tóth Norbert, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsérnye

Az ifjú lovag

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer három lovag. Ők egy nagyon kedves király palotájában szolgáltak.

Ennek a királynak volt egy nagyon szép lánya. Egy nap megjelent a palotában egy öregasszony és megkérte a királyt, adja feleségül a lányát az ő fiához. Mivel a király nem akart kötélnek állni, a néni iszonyú haragra lobbant és elrabolta a hercegisasszonyt, mert ez az asszony egy boszorkány volt. A király sírva kérte a lovagokat, hogy mentsek meg a lányát. Elindultak hát. Mentek, mendegéltek hetedhét országon keresztül, míg egy hármás elágazáshoz nem értek. Ott megbeszélték, hogy szétválnak útjaik. Mindenki ment a maga útján tovább. A legfiatalabb lovag egy fogadóhoz ért. Bement megpihenni. Bent verekedés tört ki. Őt részeg katona vert egy szegény favágót. A fiú megsajnálta és megvédte. Beszédbe elegyedtek és elmesélte, mi járatban van. A favágó azt mondta neki, ő tud egy boszorkányról. Az erdőben, ahol vágja a fát, van egy töviserdő, ott lakik. Mivel megmentette, ezért elmondta neki, hogyan talál oda. Az ifjú lovag tüstént el is indult. Útközben találkozott egy koldussal. Adott neki a tarisznyájából pogácsát és szalonnát. A koldus pedig hálából neki adta a botját és azt mondta, ha valami útját állná, csak üssön a bottal a földbe. Ment hát tovább a lovag. Az erdőszélen találkozott egy rókával. Beszélgetni kezdtek és együtt mendegéltek. A fiú neki is elmesélte, miért jár erre. A róka kért tőle enni, hogy próbára tegye. Tudta, hogy alig van elemózsia a fiú tarisznyájában, de az adott neki. Jóságáért elárulta neki, hogy a boszorkány házat egy hétfejú sárkány őrzi, és hogy a középső fejét kell levágni, hogy meghaljon. Majd szétválnak útjaik. Kis idő elteltével a lovag odaért a hatalmas töviserdőhöz. Már kezdett elkeseredni, amikor eszébe jutott a koldus botja. Belevágott a földbe és megnyílt az erdő előtte. Bement, meg is pillantotta a boszorkány kunyhóját. Elindult abba az irányba, de félúton megtámadta a sárkány. Hosszan harcoltak, mire eszébe jutott, hogy mit mondott a róka. Levágta a középső fejét a sárkánynak és az meghalt. A boszorkány épp a kútból akart vizet húzni, azt pedig belökte abba. Bement a kunyhóba és ott aludt az ágyon a királykisasszony és örömeiben megcsókolta. Majd hazavitte az apjához.

A király úgy megörült a lányának, hogy mindjárt feleségül adta a lovaghoz, és neki adta a királyságát. A másik két őrről pedig többet soha nem hallottak. Aki nem hiszi, járjon utána!

Retek Dániel, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Kérdezd a csillagot!

Mi a tejút?

Csillagok milliárdjaiból áll, amelyek ott ragyognak az éjszakai égbolton. Szabad szemmel csupán töredékét láthatod a Tejútrendszer csillagcsoportosuláshoz tartozó égitesteknek. A Tejút a mi csillagvárosunk: ebben a galaxisban élünk.

Hány csillag van a Tejútrendszerben?

Korong alakú galaxisunk körülhatárolt övezetében több mint 100 milliárd csillag ragyog. Ebből a legtisztább időben is csak mintegy 2500 csillagot figyelhetünk meg egyszerre. Miből vannak a csillagok? A csillagok napok, nem pedig bolygók, így aligha vetheted meg szilárd talajukon a lábad! Anyagukat roppant forró gázok alkotják: zömében hidrogénből és héliumból tevődik össze.

Miért hunyorognak a csillagok?

A csillagok pislákoló fénye csak látszólagos jelenség, csupán a földről nézve érzékelhető. A csillagok odakint a világűrben egyenletesen ragyognak: hunyorgó fényük a bolygónk légkörében lejátszódó jelenségeknek,

a hideg és meleg levegő keveredésének, a magasban dúló szeleknek, a fénytörésnek, a légköri szennyeződéseknek a következménye.

Csillag alakúak-e a csillagok?

Nem, a csillagok olyan kerek, tüzes gázgömbök, akár egy labda.

Milyen lesz a világ 2050-ben?

A Kaspersky Lab idén tavasszal a barcelonai Mobile World Congress Aszakai találkozón és kiállításon mutatta be új projektjét, melynek a Föld 2050 (2050.earth) nevet adták. Ennek célja, hogy helyet adjanak olyan elképzeléseknek, rajzoknak, animációknak, videóknak, leírásoknak, melyek a Föld jövőjét próbálják megjósolni. Eleinte hivatásos futurológusok osztották meg tartalmaikat, három lehetséges időpontra vonatkoztatva (2030, 2040, 2050). E jóslatok vonatkozhatnak egy városra, egy országra, vagy akár az egész bolygóra. Az interaktív alkalmazást úgy tervezték meg, hogy könnyedén lehessen benne navigálni. Ám ez csak az indulás volt, mivel a Föld 2050 el van látva közösségi funkciókkal, valójában egy közösségi oldalnak szánták, ahová bárki feltöltheti a saját

Az alkalmazás egyre népszerűbb, és a Kaspersky bejelentette, hogy a Föld 2050 frissítést kapott, a meglévő városokat kiegészítették Dubai, Moszkva és New York City futurisztikus víziójával.

Az oldalon lehetőség van a jövőkutatók előrejelzéseit értékelni és egyúttal kiválasztani, mely elképzelés lehet reális vagy álomszerű. A weboldalon opcionálisan megoszthatók a profilok, a panorámaképek vagy a jóslatok a közösségi csatornák felületein azért, hogy megkönnyítse a felhasználóknak megvitatni az elképzeléseiket.

A Föld 2050 projekt honlapján a látogatók címkékkel is elláthatják a különböző jóslatokat, ami meggyorsítja és megkönnyíti a keresést.

„Szeretnénk megérteni, hogy a felhasználók mit tartanak reális és pozitív jövőképeknek. Ezekkel az új frissítésekkel több visszajelzést kapunk, és úgy tűnik, az embereket tényleg érdekli, hogy megosszák elképzeléseiket és véleményüket a jövőről” – nyilatkozta Vlagyiszlav Birjukov, a Kaspersky Lab Consumer Social Media divíziójának vezetője. (IT café)

elképzeléseit, hogy megossza másokkal. Ennek érdekében az oldalt egyszerűsített feltöltéssel és megosztási funkciókkal bővítették a fejlesztők. Az elmúlt 9 hónap alatt több mint egymillió oldalletöltést tapasztaltak.

Mi volt előbb: a tudomány, vagy a technika?

A tudomány csak az írás feltalálását követő időben alakulhatott ki, mert írás nélkül pontos, rögzített tapasztalatok nem gyűlthettek össze, és így nem kerülhetett sor ezek általánosítására sem. Termelés azonban már addig is volt, sőt olyan találmányok is születtek, mint a kerék vagy a csónak. Tehát technika előbb volt, mint tudomány. Persze a tudomány kialakulása visszahatott, mégpedig rendkívül termékenyítő módon a technika fejlődésére. A technika fejlődése egyre gyorsabb lett, és hatóereje is szédületesen megnőtt a tudomány befolyása alatt.

Egyre több a zerge a Magas-Tátrában

A november első napjaiban végzett felmérés szerint a szlovákiai és lengyelországi Magas-Tátra hegység szimbólumának számító kérérdzők, a zergék száma 1263-ra emelkedett. A Magas-Tátrában évente rendszerint kétszer tartanak zergeszámlálást, az állományfelmérés során az állatokat a hegység teljes területén számolják. A zergék száma a tavalyi, illetve az idei, tavaszi adatokhoz mérten is emelkedett, utóbbihoz képest 221 példánnyal. Az összeszámolt 1263 kérérdző közül 94 volt idei gida, ami szakértők szerint a populáció életképességét is bizonyítja.

A Magas-Tátrában az ezredforduló után kezdett növekedni a múlt évszázad kilencvenes éveiben alig 200 fős zergepopuláció. Az állomány növekedése az elmúlt néhány évben gyakorlatilag folyamatos. Az utóbbi évek rekordlétszámait leszámítva a Tátra zergeállománya a múlt évszázad hatvanas éveiben volt a legmagasabb, akkor 900-950 példányra ért el ennek a második világháború éveiben csaknem kipusztított fajnak.

Soha ne etessük a vízimadarakat!

A tapasztalatok szerint az alapvetően jó szándékú emberek nincsenek tudatában annak, hogy a vízimadarak etetésének – bármennyire nem szeretnénk is ezt hallani – semmi köze a madarak segítéséhez. Éppen ellenkezőleg, az etetés tömegesen sodorja veszélybe, betegíti meg és itéli pusztulásra az állatokat! A vízimadarak életmódja és téli túlélési szabályai alapvetően térnek el a klasszikus etetőket látogató énekesmadarakétól. Tudni kell tehát, hogy:

– a kenyér és egyéb értéktelen „táplálék” megbetegíti a madarakat, a betegség egyik formájának külön neve is van: angyalszárny-betegség;

Őszi szántón legelésző, keresgélő énekes hattyúk, vetési ludak Dániában

– a mesterségesen fenntartott táplálékbőség kapcsolja a téli túléléshez nélkülözhetetlen vonulási viselkedést;

– az etetés növeli a zsúfoltságot, a madarak közötti agressziót és az ebből eredő sérülésveszélyt;

– az etetés az önfenntartó életre nem alkalmas területekre is nagy mennyiségű vízimadarat vonz;

– elősegíti a fertőző betegségek terjedését, ami különösen a madárinfluenza felbukkanása miatt jelent óriási kockázatot stb.

Betiltják a nejlonszatyrokat a chilei tengerparton

Chile 102 tengerparti településén tiltja be a műanyagzacskók használatát egy új törvény. A jogszabály a tengerparttól távol eső településeket is arra ösztönzi, hogy csatlakozzanak a tenger élővilágát védő intézkedéshez. Sok tengeri hal ugyanis elpusztul, mert lenyeli az észíthetetlen zacskókat vagy beléjük gabalyodik és megfullad.

A Science tudományos folyóiratban 2015-ben megjelent tanulmány nyolcmillió

tonnára becsülte a világtengerbe évente belekerülő műanyag hulladék mennyiségét.

A tudósok szerint jelenleg 110 millió tonna műanyag lehet az óceánokban. (MTI)

MADÁRLES

Gólyatöcs

Írja: Balogh István

Sós vízű szikes tavak, sekély mocsarak, halastavak környékén él a gólyatöcs (*Himantopus himantopus*), a népiesen széki gólyának is nevezett partimadár. Népi nevét a gólyára emlékeztető fekete-fehér tollruhájáról, valamint piros lábáról kapta.

A gólyánál jóval kisebb, mindössze galamb nagyságú. A sekély vizek partján, vagy a vízi növényeken építi fészket, melybe májusban 3-4 tojást rak. A fiókák fészekhagyók, kikelésük után azonnal követik szüleiket a sekély vízbe, táplálkozni. Vonuló madár, szeptemberben elhagyja vidékünket, s csak áprilisban tér vissza újabb fészket építeni, újabb utódokat nevelni. Magányosan vagy kisebb telepekben költ. Háborítatlan területen akár tíz-tizenkét pár is költ egyszerre.

Az aranymozsár

Élt egyszer a világon egy szegény öregember, annak a szegény öregembernek egy szép és erősen okos leánya. De olyan szegények voltak, mint a templom egere, talán még annál is szegényebbek. Mikor volt kenyér az asztalfiában, mikor nem. S amikor volt, akkor is csak hamuban sült kenyér volt. Elmegy egyszer az öregember szántani, s amint kettőt-hármat térül-fordul a földön, nagyot csendül az ekevas, s kivet egy színarany mozsarat. Hej, megörült az öregember, félbehagyja a szántást, indul haza, de meggondolja magát: ha mozsár van itt, törőnek is kell lenni, s turkálni kezdi az ekevassal a földet, hátha megtalálja a mozsártörőt. De bizony hiába turkálta, nem találta meg. Hiszen, elgondolta, sokat ér ez törő nélkül is. Elmegy haza, s mutatja a leányának nagy örömeződéssel, hogy mit talált.

– Na, édes leányom, többet nem éhezünk, viszem ezt a mozsarat a királynak. Tudom, megveszi jó drága pénzen. Mondja a leány:

– Ne vigye el, édesapám, mert meglátja kigyelmed, hogy a király majd megkérdi, hol a mozsár törője. Még azt hiszi, hogy lopta kigyelmed, s tömlőbe vetteti.

Beszélhetett a leány, elment az öreg, s meg sem állott, míg a királyhoz nem ért. Köszön illendőképpen, a király fogadja, s kérdi:

– Mi járatban vagy, te szegény öregember?

– Én bizony, felséges királyom, amint a földcskémet szántottam, egy aranymozsarat találtam, s elhoztam felségednek ajándékba.

– Na, ez igazán szép portéka – mondja a király, s jól megnézte kívül-belül, hogy igazán színarany-e. Az volt biz az, igazi színarany.

– Hát a törő hol van? – kérdi a király. Mondja az öregember:

– Kerestem én azt is eleget, felséges királyom, de nem találtam meg.

– Bezzeg, hogy nem talátlad meg, ilyen-olyan teremtette – pattogott a király –, mert bizonyosan loptad a mozsarat is!

Hiába mondta a szegény öregember, hogy így meg úgy, hogy a világon való életében nem lopott, hívatta a király a katonákat, ezek közrefogták a szegény embert, s vitték a tömlőbe. Amint kísérték a katonák az öregembert, elkezdett sírni keservesen:

– Hej, édes leányom, lelkem leányom, miért nem hallgattam a te szavadra! Nemhiába mondtam mindig, hogy nincs több olyan okos leány a világon, mint te. Hallotta ezt a király belső inasa, fut a királyhoz, s jelenti, hogy mit mondott az öregember. Egyszeribe parancsolja a király, hogy hozzák fel az öreget. Viszik az öreget a király színe elé, s kérdi a király:

– Miféle okos leányod van neked? Igaz-e, amit mondtál, hogy nincs több olyan okos leány a világon, mint a te leányod?

– Mondtam, felséges királyom, s meg sem is másolom.

– Na, jól van – mondja a király –, majd meglátjuk. Hozd ide a leányodat, s ha megteszi azt, amit mondom neki, feleségül veszem. Hazamegy az öregember a leánya után. Mondja neki, hogy mi történt, hogy mer-e szerencsét próbálni.

– Csak gyerünk, édesapám – mondja a leány –, majd megsegít az Isten. Fölmennek a királyhoz, s a király azt mondja a leánynak:

– No, te leány, azt hallottam, hogy a legokosabb leány vagy a világon. Hát ha úgy elmegy előttem, hogy se felöltözve, se levetkőzve, se kocsin, se gyalog ne légy, feleségül veszlek.

– Jól van – mondja a leány –, megpróbálom, felséges királyom. Azzal elment haza az apjával. Otthon levetette a ruháját, s magára vett egy hálót. Ennek a hálónak négy sarkát szépen odakötötte a kocsisaroglyához. Így indult el a királyhoz. Jött a király is hatlovas hintón, szemben a leánnyal, s mikor meglátta, felültette a hintájába, vitte a palotába, ottan felöltöztette szép aranyos ruhába. Mondta neki:

– Amit kívántam, megtetted; te az enyém, én a tied, ásó-kapa s a nagyharang válasszon el minket. Mindjárt nagy lakodalmat csaptak. A cigányok húzták; a legények rúgták. Táncolt az öreg is, táncolni kellett nekem is. Így volt, mese volt.

Benedek Elek
Illusztráció: Megyeri Katalin

Lackfi János versei Mikulásra és más alkalmakra

Ünnepi örökmozgó

A termék kedélyes, kúp-forma bácsika piros-arany köpönyegben, fehér szakállal, domború pocakján az ezüstpapír gyűrődése miatt azonosíthatatlan ajándékokat tartalmazó puttonnyal, melynek száját gacsos kezével fogja össze. Egyik szemhéján lefittyedő ezüstpapír-lebeny, ideje lenne szemészhez mennie. Talpára írva ez áll: „Mikulás jellegű csokoládé-készítmény”. Szavatossági ideje nem járt le. Csak amikor az ezüstpapírt lehántjuk róla, akkor derül ki, hogy belsejében nem más lapul, mint egy csokinyúl. Ó, a kereskedelem örök bölcsessége, mely ünnep múltán kúp-forma Mikulásá

öltözteti a megmaradt nyulakat, Húsvét közeledtén pedig a maradék Mikulások bújhatnak nyusziruhába, ilyenformán a körforgás örök, és állni látszik az idő, mint a nagyon gyorsan forgó autókerek. Így aztán minden későbbi ünnep tartalmaz valamit az azt megelőző ünnepi percek édességéből, és minden ünnep a rákövetkezőt elővételezi idejekorán, a felszínen képződő fehér réteg pedig a termék élvezeti értékét egyáltalán nem befolyásolja.

Bújócska

Bújócskázik velünk az Isten, mindenhol van és sehol sincsen. A templomban, ostyá-alakban

úgy látható, hogy láthatatlan. Boldog, aki ismerte, látta, de ki nem látta, jobb barátja. Tudja, hol van elveszett gombom, s minden porszemet völgyön-dombon. Ó, ha akarja, nyárfa bolyha, vagy gépdaru és sok-sok tonna. Elfújja őt egy kis fújásod, mégis, a tetejét se látod. Elcseréli a fentet-lentet, repül lefelé, zuhan feljebb. A plafonon is gyalogolhat, elszopogathatja a Holdat, s lám, ott masíroz tenyeredben, mint egy térképen, csöppnyi ember. Lohol, messzebb a csillagoknál, ám ha megfordulsz, máris ott áll.

Bottal ütés

Házunk előtt, házunk előtt de sok ember jár gyalog, a friss hóba pecsételve össze-vissza lábnyomok.

Kicsi talpak, óriás talpak, koppanó sok túsarok... Peckesen járt, kullogott csak! Mondjátok meg, lábnyomok!

A sok kósza nyom között ő üzenetet nem hagyott? Taposott szívet a hóba? Vagy sóhajtott egy nagyot?

Mindhiába, nem találok hol haladt a lányka át, kiszaladok egy nagy bottal, azzal ütöm a nyomát...

Lackfi Zsámbékon él feleségével és öt gyermekével

Egy irodalmi perpetuum mobile...

...más szóval: örökmozgó. A perpetuum mobile egy olyan elképzelt gépezet, amelyet, ha egyszer elindítunk, saját energiájától örökkön örökké működni fog. Ilyen örökmozgó költő Lackfi János is, akinek verseit ajánlom ma figyelemetekbe. Az egyik legismertebb kortárs magyar poéta. Verseinek, fordításainak nagy hányada gyerekeknek szól (és itt van még egy fontos kifejezés, a kortárs egy olyan személy, aki egy másik személlyel, jelesül most velünk egy korban él).

De lássuk a műveket! Az első költeményt egy nagyon hétköznapi megfigyelés ihlette: hogyan lesz a csokinyulából csokimikulás és fordítva, egészen addig folytatva ezt a körforgást, míg végül valaki meg nem vásárolja a szegény, számtalan sokszor átöltöztetett édességet. Ebből bontja ki költői eszközeivel nagyon frappánsan azt a kör-

forgást Lackfi János, amely életünket meghatározza és szervezi, és amelyet az egymásba folyó ünnepek és életünk állomásai jelentenek. Tehát nem pusztán leleplezi a jelenséget, amelyen akár nevezhetünk is, hanem egy pillanatra megállunk és elgondolkozunk az ünnep mibenlétén. Ezek pedig jó pillanatok!

Hol él az Isten? Hogyan képzeljük el? Nem kell vallásosnak lenned ahhoz, hogy Isten létezéséről gondolkodj, vagy a Bújócska című verset élvezd. Most, az ádventi időszakban természetesen újra érdemes ezzel foglalkozni, akár egy ilyen szép leírásokkal tűzdelt költemény kapcsán is, amellyel a megragadhatatlanságot ragadja és szólaltatja meg Lackfi. Mennyi mindent nem tudunk felfogni és megfogalmazni? És mennyire parányinak tudjuk érezni magunkat, ha az is-

meretlennel kerülünk szembe, amelynek működését nem látjuk át.

A harmadik vers a bottal ütheti a nyomát szólással játszik el (ez a vadászatból eredeztethető, amikor is a hajtók botokkal zavarták elő a vadat a rejtekéből a vadászok elé), és építi kedves szerelmes verssé. Itt persze a vadászat is más jelentést kap, hiszen a szerelem körébe kerül, és itt az üzőtt vad nem is annyira üzőtt, a vadász viszont annál inkább kétségbeesett. Ha egyáltalán nem fordított valójában ez a szerep. Ti mit gondoltok?

Remélem, a Mikulás sok ajándékot és édességet rak a csizmáitokba, hisz nincs is annál jobb, mint egy nagy tábla csokoládé társaságában olvasni.

Jó olvasást kíván szintén örökmozgó iránytűtök:

Herédi Károly

Az idén december 3-ára esett advent első vasárnapja, 6-án már a Mikulás rázta a szakállát, 13-án pedig Luca napja lesz, az a nap, melyhez igazán sok hiedelem fűződik.

Sok olyan Luca-napi szokás maradt fenn, amely ma már viccesnek tűnik. Régen szigorúan vették, hogy az asszonyok, lányok Luca napján ne dolgozzanak – ez tűnik az összes régi Luca-babona közül a legvonzóbbnak, főleg a karácsony előtti fárasztó sürgés-forgásban. A népszokás arra vezethető vissza, hogy a vértanúhalált halt szicíliai szűz, Szent Lucia vallásos tisztelete helyett a magyar néphagyományban december 13-ához inkább egy csúnya és öreg boszorkány képzelete kapcsolódik, aki elől eldugták a háztartás összes seprűjét ezen a napon, nehogy a lába közé kapja és elröpüljön vele. **Fokhagymakoszorút és -füzért** is ezért készítettek ajtóba, ablakba, hiszen a fokhagyma régóta arról ismertes, hogy elűzi az ártó szellemeket.

Tüzet viszek...

Napjainkban, amikor egy gombnyomásra fényárba borulnak termek, utcák, városok, amikor színes fényreklámok ezrei sziporkáznak, elképzelnünk is nehéz, hogyan élhettek őseink, amikor napnyugta után csak a Hold és a csillagok halvány fénye oszlatta a sötétséget. Évezredek át az életet adó Nap volt az egyetlen fényforrás, ezért is tisztelték napistenekként az ókor leghatalmasabb isteneit: a perzsa Mithrászt, az egyiptomi Ámon-Rét, vagy a görög Hélioszt. Az ősember istenek ajándékának tartotta a félelmetes tüzet, miután – úgy ötszázézer éve – felismerte, hogy melegít, táplálékot puhít és a sötétséget is elűzi.

A görög monda szerint a hős Prométheusz adta az Olümposz tüzeit az embereknek, más népek legendáiban állatoknak köszönhetjük. Míg csiholásának nehéz tudományát meg nem tanulták, a tüzet éjjel-nappal őrizték, és ha útra keltek, folytonosan lóbált

paraszat vagy parázsló végű ágakat vittek magukkal. A tűz kioltása vagy ellopása főbenjáró bűnnek számított. (Még Szent István királyunk korában is törvény mentesítette a kötelező templomlátogatás alól azokat, akik otthon a tüzet őrizték.) A római mitológiában külön istennője volt a családi tűzhelynek, Veszta (a görög Hesztia megfelelője), akinek templomában soha ki nem alvó tűz égett.

HAGYOMÁNYAINK

Element Mikulás, jön Luca

A nők is valószínűleg azért nem dolgozhattak Luca-napon, mert az ilyenkor szabadon kóborló boszorkányoknak alkalmuk nyílt volna bosszantásból elrontani a munkájukat: kóccá változtatni a lent, megszúrni orsóval az ujjukat. Ha pihennek a nők, nem történhet baj. Ezt nem ártana szem előtt tartani az ünnepi nagy rohanásban!

December 13-ához számos **házasságkerítő népszokás** is kapcsolódik, ennek több oka is lehet. Az egyik, hogy régen a tél a párvalasztás és az udvarlás egyik legfontosabb időszaka volt, ilyenkor szüneteltek a mezőgazdasági munkák, és a fonóban, kukoricafosztáskor lehetett ismerkedni a másik nem tagjaival – majd csak a farsangi batyubálok zárták le az udvarlási főidényt. Nem csoda, ha télidőben a lányok ráolvasással és más babonákkal akarták tisztázni sorsukat.

Talán a legismertebb párvalasztó népszokás a Luca-cédulák készítése: Luca-nap estjén az eladó lányok tizenkét egyforma cédulára felírtak egy-egy férfinévet, majd galacsinba hajtogatták a papírdarabkákat, és a párnájuk alá rakták. A hiedelem szerint amelyiket másnap reggel kihúzzák a váncos alól, az lesz a férjük neve. Ez a szokás úgy is élt, hogy mindennap egy nevet a tűzbe hajítottak a lányok, és így a karácsonyra megmaradt egy szem papír mondta meg a jövődöbéli nevét.

A legviccesebb Luca-napi szokás a **gombócós babona**, amely a cédulás népszokás főzőcskészős változata. Itt a tizenkét cédulát gombócokba kell gyúrni, és amelyik gombóc a kifőzéskor először feljön, annak a cédulájának lehet majd hinni! Szintén házasságjósoló népszokás volt, hogy Luca napján a lányok meggyfaágat vágtak, vízbe tették, és ha kizöldült karácsonyig, a lány a következő évben férjhez ment.

A **Luca-napi búzaültetés** szokása már a jövő évi terméshez kapcsolódott: egy cserépbe búzát vetettek, és ha karácsonyig minden szem kikelt, akkor jó évre lehetett számítani. A cserepet sok helyen a karácsonyfa alá tették. Ezeket a szokásokat átfordíthatjuk egy kicsit modernebb formába: ültessünk cserépbe gyorsan csírázó magokat (például ánizs-, petrezselyem- vagy mustármagot, zsályát, de a búza is szép, selymes zölddé növekszik, sőt ültethetünk fűszernövényeket is), így szapora és látványos fejlődésük összekapcsolódik az ünnepre való várakozással.

A legnevezetesebb népszokás a **Luca széke készítése** volt. Ma már furcsán hangzik az a hiedelem, hogy a december 13-án elkezdett és pontosan 24-én éjjelre befejezett székre állva bárki megláthatja a boszorkányokat. Az a rituálé azonban, amely szerint a karácsony előtti időszakban ezt a széket farigcsálgatták, ma is megszépítheti az adventi időszakot. Mindennap csak egy picit szabad barkácsolni, de pont karácsonyra el kell készülnie az alkotásnak, akármi legyen is az: fából eszkábált tárgy (például dobozka), fonott dísz, festett üveg, családi fotóalbum, kollázs az úti emlékekből...

Így jó az ünnepre készülni!

Tóthárpád Ferenc

Szórom a mákot

Luca, Luca széke elkészül-e végre?
Édesapám faragja,
Kész már minden darabja.
Össze kéne rakni!
Minek még faragni?
Türelmetlen gyermekek
Várják már az ünnepet.
Karácsonykor éjjel
Félve nézek széjjel.
Szórom, szórom a mákot,
Nagyon-nagyon vigyázok.
Éjjelkor felcsendül,
Hálaének zendül.
Minden hívó énekel,
Szentmisével ünnepel.
Felálllok a székre,
Luca-, Luca-székre.
Templomajtok, nyiljatok!
Boszorkányok, fussatok!

Az I. világháború leghalálosabb fegyverei

Az első világháború fegyverei minden korábbinál nagyobb pusztítást végeztek a katonák között. Ebben nagy szerepük volt az olyan újításoknak, mint a harckocsi – mint arról a múlt héten bővebben szoltunk. Ám, ha szabad így fogalmazni, ekkor „mutatkozott be” a géppuska is, és szólhatunk még egy egész sor fegyverről, mert meghatározták az első világháború nagy csatáinak kimenetelét. Folytassuk tehát a múlt heti témát!

A géppuska

Önműködő, sorozatlövés leadására alkalmas löfegyverek léteztek már az első világháború kitörése előtt is, igazán félelmetes hírnévre azonban 1914 után tettek szert, amikor a géppuskák a lövészárk-háborúkban rendet vágtak a rohamozó gyalogság soraiban. A géppuskát a háború elején leginkább védekezésre használták. Az egymást fedező géppuskafészek gyakorlatilag leküzdhetetlen akadályt állítottak a rohamozó gyalogság elé: a katonák tömegesen lelték halálfukat a jórészt az arcvonal két oldalán felállított automata fegyverek keresztüztében. A fegyverek 1915-re már a frontvonalak talán legfontosabb tényezőivé váltak. Betonfedezékeket kaptak, de kifejezetten offenzív célokra is kiválóan alkalmasnak bizonyultak. A géppuska kiváló hadrafoghatóságát először a németek ismerték fel, és nagy számban kezdték el automata fegyvereket bevetni, kezdeti sikereik is részben ennek köszönhetőek.

A gyorstüzelő ágyú

A gyorstüzelő ágyú képzett tüzérek kezében igencsak hatékony fegyvernek bizonyult, mivel percenként akár hússzor is tüzelhetett vele. Először a franciák vetették be nagyobb számban híres hetvenötösüket, amelyből már a háború

kezdetekor négyezer darabbal rendelkeztek. Az addigi ágyúkkal szemben újítást jelentett a hidraulikus ütközés-gátló, ami lecsökkentette a fegyvercső visszarúgását annyira, hogy a két kerék lefékezése elég volt ahhoz, hogy ne kelljen minden egyes elsütés után újra a kiinduló helyzetbe visszatolni az ágyút és újra célozni. Gyorsaságának és pontosságának köszönhetően korszakának legjobb gyorstüzelő ágyújának tartották, s mire befejeződött a háború, már több mint tizenkétezer darab hagyta el belőle a gyárat.

A páncélvonat

A páncélvonat ötletével az oroszok álltak elő 1914-ben, de az eszközt már a háború előtt fejlesztették. Korábban, például a búr háborúban is kísérleteztek már megerősített vonatok bevetésével, az orosz mérnökök pedig felhasználták ezeket a tapasztalatokat.

A páncélvonatok egy páncélozott gőzmozdonyból, kettő vagy több páncélozott kocsiból (géppuskákkal vagy kis kaliberű lövegekkel felszerelve) és két vezérlő kocsiból álltak.

A vonat elején és végén egy-egy lapos oldal falú kocsi szolgálta a biztonságot. A háború kitörésekor a páncélvonatokat azonnal bevetették Galíciában. A harcok előrehaladtával egyre nagyobb, fejlettebb páncélvonatokat építettek. Ezekhez az erődépítészetből és a hadihajók kialakításából vették az ötleteket. Az új vasúti cirkálókat 1916-tól kezdték el építeni. Ezeket egy alacsony oldal falú kocsira építették fel, beépítettek két 60 LE-s benzinmotort, ami 45 kilométer/órás sebességre volt képes gyorsítani az eszközt. Fő fegyverzete egy-egy 57 milliméteres gyorstüzelő Nordenfelt ágyú volt a kocsi két végén. A szerelvényhez tartozott még 2 darab, kéttengelyes vágány-teherautó is. Az orosz sikereket látva az Osztrák–Magyar Monarchia hadseregében is elkezdték a páncélvonatok építését.

A léghajó

A léghajót, mint szállítóeszközt már a világháború előtt is ismerték, katonai alkalmazására azonban nem gondoltak. 1914-ben a katonai vezetőknek még nem sok elképzelésük volt arra nézve, hogyan is tudnák ezeket a nagyméretű, és a repülőgéphez képest lomha járműveket a

csatákban alkalmazni. Mivel azonban ezek a monstrok lényegesen nagyobb magasságba tudtak emelkedni és stabilabbak is voltak, mint a kezdetleges harci repülőgépek, hamarosan találtak nekik feladatot. A szikratávíróval, elektromos bombakioldóval, sok egyéb más műszerrel rendelkező német léghajók több vállalkozást hajtottak végre, nagy hatótávolságuknak köszönhetően Londont is többször bombázták. Kevés kárt okoztak ugyan, de jelentős élőerőt és haditechnikai felszerelést kötöttek le az ellenség hátszágában. Emellett felderítő feladatokat is elláttak, mint például 1916-ban a skagerraki tengeri ütközet előtt. Térfigatuk folyamatosan növekedett, összesített motorteljesítményük pedig hatszáz lóerőről kétezer lóerőre emelkedett. Am 1916 végétől a repülőgépek „utolérték” a Zeppelineket, a következő évben ki is vonták őket a nyugati hadszíntérről.

A kézigránát

A kézigránát is létezett már az első világháború előtt is, de igazán nagy pusztítást a lövészárk-hadviselés során tudott kifejteni, ekkor ugyanis egészen közel kerültek egymáshoz a harcoló felek. A frontokon a gyalogos katonák állandó fegyverévé vált ez a működési elv szempontjából igencsak egyszerű szerkezet. A legnagyobb hasznát akkor vették, amikor a katonák jól beasott ellenséget támadtak, ekkor ugyanis a puskának és a szuronynak nem sok hasznát vették, míg kézigránatok segítségével képesek voltak tüzérségi támogatás nélkül is megtisztítani a lövészárkokat. (Honvédelem)

Karácsonyi lázban

Az őszi folyamán arról írtunk, hogy a sztárok már nagyon várják a karácsonyt, Gwen Stefani *You Make It Feel Like Christmas*, Lindsey Stirling pedig *Warmer in the Winter* címmel jelentett meg karácsonyi albumot. Más hírességek is ünnepi lázban égnek. Az alábbiakban sorra vesszünk néhányat.

Edvin Marton karácsonyi koncertjei

Edvin Marton

Edvin Marton világhírű hegedűművész december 23-án, azaz közvetlenül szenteste előtt dupla koncerttel kedveskedik rajongóinak. A hangversenyekre 15 és 19 órától kerül sor a Budapest Kongresszusi Központban, *Ave Maria Symphonic Live* címmel. Edvin Marton hangulatos előadást ígér, amely során megidézi a karácsonyi meghittségeit. A koncert beharangozójából megtudhatjuk, hogy a klasszikus zenére épülő show a legnagyobb zeneszerzők műveit vonultatja fel, a repertoáron lesznek például Antonio Vivaldi, Niccolò Paganini és Mozart szerzeményei, de Edvin Marton saját kompozícióit is előadja. A kétfelvonásos show nagy szimfonikus zenekarral és táncművészekkel egészül ki. A koncert különlegessége lesz, hogy Edvin Marton a felbecsülhetetlen értékű, 1699-ből származó Stradivari-hegedűn játszik majd. A koncert a Danubius Music menedzselésével és az Art Anzix Színház szervezésében valósul meg. A szervezők fantasztikus hangulatot ígérnek, külön hangsúlyozva, hogy mindig gondosan figyelnek arra, hogy minőségi szórakoztatást nyújtsanak a közönségnek. Edvin Marton a koncert kapcsán azt üzent a médián keresztül a zenekedvelőknek, hogy egy életre szóló élménnyel szeretné megajándékozni a közönséget és hűséges rajongóit. Öt éves kora óta hegedül, azóta szinte teljesen tökéletesítette hegedűjátékát, így karácsonyra hangolódva pedig az érzelmein és a szeretetén keresztül igyekszik majd átadni a virtuozitást, amit az évek folyamán elsajátított.

Nick és Shania karácsonyi dala

Nemrég Nick Jonas is beharangozta, hogy több dalon dolgozik, köztük karácsonyi dalokon is, amelyeket az év végéig meg is jelentet. Ezekből ízelítőt is adott, nemrég nyilvánosságra hozta a *Say All You Want for Christmas* című zeneszámot, amelyet Shania Twainnel ké-

sztített. Nick az interjúban arról beszélt, hogy az énekesnő gyerekkori kedvence, így ezzel az együttműködéssel nagy álma vált valóra. Számára ez jelentett ajándékot, a dal pedig ajándék a rajongóknak. Nick arról is szólt, hogy kihívást jelentett számára karácsonyról szóló dalokat írni, de már nagyon várja a karácsonyt és a közelgő ünnep őt is lázba hozta.

Sia karácsonyi lemeze

Sia

Sia rajongóit valójában már nyár óta foglalkoztatta, hogy milyen újdonsággal lepi meg őket az ausztrál dalszerző-énekes, hiszen még augusztusban beharangozta, hogy készíti első karácsonyi albumát. Sia ezt az őszi folyamán meg is erősítette, sőt a hírnek nyomatékot is adott. Felfedte a lemez borítóképét, dallistáját, kiadási dátumát, valamint megjelentette a *Santa's Coming For Us* és a *Snowman* című dalokat. A múlt hónap második felében meg is jelent a várva várt lemez *Everyday Is Christmas* címmel, amely egyben Sia nyolcadik albuma. A dalok szerzője is Sia, míg a társszerző Greg Kurstin. Az interjúban azt mondták, hogy a lemezfelvétel nagyon jó hangulatban telt és mindennap sokat nevettek.

Nick és Shania

Az új Aladdin

Atervek szerint két év múlva, azaz 2019-ben kerül a mozikba a Disney 25 éve bemutatott klasszikusának, az Aladdin rajzfilmnek az élőszereplős változata. Azt már hónapok óta tudni, hogy Mena Massoud kapta a lehetőséget, hogy életre keltse a címszereplő Aladint. Jázmin szerepében minden bizonnyal Naomi Scottot láthatjuk majd, a vicces Dzsini pedig Will Smith lesz. A rajzfilm évfordulójáról Mena Massoud is megemlékezett, és azt üzent a rajongóinak, hogy nem lehet eléggé hálás a szerepért. Furcsa belegondolnia, hogy csupán egy éves volt, amikor a rajzfilm megjelent, most pedig majd ővé lesz a megtiszteltetés és kiváltság, hogy segítsen újra elmesélni ezt a varázslatos történetet.

Kygo a szeretetről

Anorvég dalszerző, DJ és zenei producer, Kyrre Gørvell-Dahl, illetve Kygo, az elmúlt hónapban új albummal jelentkezett Kids in Love címmel. A lemezen közreműködött a One Republic és John Newman is. Érdekesség, hogy Kygo egy valóságos projektet kreált az album köré, ehhez pedig James Goldcrown-t hívta segítségül. A beharangozó kampányt egy különleges videósorozattal nyitották, amelyben a szerelemről és a szeretetről szólnak. Egyebek közt Adrian Grenier, Vin Diesel, Simon Cowell, a The Chainsmokers, Rob Gronkowski és Ansel vallanak arról, hogy ki vagy mi váltotta ki belőlük ezeket az érzéseket. Kygo maga is beszélt arról, hogy neki mi jut eszébe a Kids in Love-ról, elmondása szerint első rajongását a zongorája iránt érezte, ami csak fokozódott, amikor egy-egy dalt megírt.

Ausztriában forgatott

Ed Sheeran idén megjelent ÷ (divide) című albumán található a Perfect című dal is, amelyhez nemrég egy romantikus, téli, karácsonyi hangulatot megidéző klip is érkezett. A videó főszereplője két fiatal szerelmes. Az egyik Ed, szerelmét pedig Zoey Deutch kelti életre. Zoey-t a nagyközönség már ismerheti, hiszen népszerű filmalkotásokban szerepelt, például a Vámpíradémiában, a Lenyűgöző teremtményekben és a Nagyfater elszabadul című filmben. Érdekes, hogy a Perfect klipjét tőlünk nem túl távol, Ausztriában, a Hintertuxi síparadicsomban forgatták. A klip rendezője Jason Koenig, aki nem először dolgozott együtt a brit énekesel, a Shape of You, valamint a Galway Girl videókat is neki köszönhetjük. A Perfect klipjében egyébként gyönyörű táj tárul elénk, romantikus és aranyos jeleneteket tartalmaz.

Megjelent a folytatás

Nemrég megjelent Tove Lo harmadik stúdióalbuma, a Blue Lips (Lady Wood Phase II), a 2016-os nagy sikerű Lady Wood albumának folytatása, amely ezzel végre teljes lett. Tove Lo interjúban mesélt arról, hogy a Blue Lips valójában elődjének drámai és rendkívül érzelmes párja. A lemeze összesen tizenkét dal került, köztük egyik, a Romantics, Daye Jackkel közreműködésének eredményeként jött létre. Ebba Tove Elsa Nilsson vagy ismertebb művésznévén Tove Lo stockholmi születésű svéd énekesnő és dalszövegíró. Debütáló kislemeze, a Love Ballad 2012 őszén jelent meg. Az átütő sikert a 2013-as kislemeze, a Habits hozta meg számára, amely a későbbiekben a Hippy Sabotage által készített remixnek köszönhetően már a Stay High címet kapta. Tove Lo debütáló szólóalbuma Queen of the Clouds címmel 2014-ben jelent meg.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Jelige: „Auróra”

Kedves Bizi! Kérlek, adjál tanácsot, mert nagyon boldogtalan vagyok! A fiúmról van szó. Nyár óta járunk, de nemrégiben hallottam a barátnőimtől, hogy egy csajnak azt mondta, hogy nem jár senkivel sem. Ledöbentem. Azóta sem merem megkérdezni tőle, hogy ez igaz-e, és ha igaz, hogyan is gondolta az egészet. Valójában nagyon rosszul esett a dolog, és csalódtam benne, mert őszintének és igazmondónak tartottam eddig. Most nem tudom, hogy emiatt szakítsak-e vele, vagy tegyek úgy, mintha semmit sem tudnék?! Kérlek, segíts!

Válasz:

Kedves Auróra!

A te helyedben én is ugyanúgy érezném magamat, mint te. A kezdeti döbbenet után pedig nagyon méregbe gurulnék. Nagyon rossz és megalázó dolog azt hallani, hogy letagadják a velünk való viszonyt. Hogy másnak mutatja magát a fiú, mint ami valójában, ki tudja, milyen okból. Nagyon valószínű, hogy vonzó volt neki a lány, és inkább két vasat tartana a tűzben, mindenesetre. Viszont a másik félben, a csalódottban, nagyon sok fájdalmas érzés jelentkezik. És azt hiszem, mindenkiben, akit bármilyen szerelmi csalódás ér. Az is biztos, hogy ezzel a fiúval már nem lehet a viszonyod ugyanolyan felhőtlen, mint az eset előtt, akkor sem, ha kiderülne, hogy az egész csak kitalált dolog volt. Fájdalmat okozott, és most már te is másként látod őt, megváltozott a hozzá való viszonyulásod is. Jó lenne tisztázni vele az ügyet, és csak utána dönteni, hogy most szakítsak-e vele. De azt is megteheted, hogy te is elhíreszteled, hogy nem vagy kapcsolatban senkivel. És várd, hogy mi lesz részéről a reakció. Bárhogyan is végződik a történet, aktivizáld magadat és több időt tölts a barátnőiddel és a kortársaiddal, barátokkal, szórakozzáll. És persze ne feledkezz meg a tanulásról és az iskolai feladatokról se, mert az idő repül.

Jelige: „Hófehérke”

Kedves Bizalmas sorok! Én 8. osztályos lány vagyok, és nagyon boldogtalan! Nemrégiben a legjobb barátnőmmel sétáltam a városban, amikor az egyik kapualjban azt láttam, hogy a fiúm egy másik lánnyal csókolódzik. Sokkos lettem! Sirva szaladtam haza. Amikor hazaértem és kísértam magam, fölhívtam és megmondtam neki, hogy láttam. Ő azt mondta, hogy neki ez a csók semmit sem jelentett, és hogy nem érti, hogy ez engem miért bánt. Kérlek, segíts, adjál tanácsot, mit is tehetek! Legszívesebben rögtön szakítanék vele, de nagyon szeretem! Attól is félek, hogy ez máskor is meg fog történni.

Válasz:

Kedves Hófehérke!

Sajnos, a sors téged egy nagyon éretlen fiúval hozott össze! Mivel éretlen és tapasztalatlan, nem tudja megérteni a te érzéseidet, a döbbenetet, a fájdalmas csalódottság érzését, ami sokszor testi fájdalommal is párosulhat. Sajnos ő nem tudja megadni neked, amire szükséged van, az érzelmi biztonságot, a bizalmat, nem tud téged úgy szeretni, ahogyan te azt szeretnéd. Valójában ha te fontos volnál neki, akkor nem próbálna más lányokkal is. Az érzelmeket a tetteinkkel is bizonyítjuk, amit ő nem tett meg. Akkor fogja csak majd igazán megérteni az ilyen és hasonló helyzeteket, ha az a lány, aki számára nagyon fontos lesz, akibe nagyon szerelmes lesz, ugyanezt megteszi vele, és a saját bőrén megtapasztalja a szerelmi csalódást. A legjobb lenne, ha minél előbb kiadnád az útját, mert nem érdemli meg, hogy az érzelmeidet, idődet és energiádat rá pazarold! Hidd el, nagyon sok kedves és szimpatikus sráccal lesz még dolgod a jövőben, akik megdobogtatják majd a szívedet, és akik komolyan veszik és megértik az emberi érzelmeket és meg tudják becsülni a szerelmet. A te időd még csak ezután következik!

Jelige: „Zúzmará”

Kedves Bizi! Mit tegyek? Iszonyúan tetszik egy fiú. Az osztálytársam. Úgy érzem, szerelmes vagyok belé. A gondom az, hogy a srác velem pontosan úgy viselkedik, mint a többi lánnyal az osztályban. Az égvilágon

semmilyen különbséget sem tesz köztünk. Egy nagy rejtély számomra! Akárhogy is próbálkoztam, nem sikerült megtudnom, hogy jár-e valakivel, habár én úgy gondolom, hogy senkije sincsen. A problémám az, hogy nem tudom, hogyan adjam a tudtára, hogy tetszik, hogy szerelmes vagyok belé, de hogy ne járassam le magamat előtte. Kérlek, segíts! Nagyon szomorú leszek, ha netán elkezd járni valaki mással!

Válasz:

Azt hiszem, hogy te nagyon jó helyzetben vagy, ellentétben másokkal, akik nem az osztálytársukba lettek szerelmesek. Gondolj arra, mi lenne, ha egy távoli település lakója lenne a szimpátiád. Nagyon nehéz azonban úgy tudatni a másikkal, hogy mit érzünk, ha nem tudjuk, milyen választ várhatunk tőle. Megteheted azt, hogy mielőtt még bármilyen lépést teszel, még egy kicsit detektívkedsz. A cél, hogy még többet megtudjál az osztálytársadról: mit szeret, mit nem, mivel foglalkozik a szabad idejében, jár-e valamilyen sportra, kik a közös barátaitok, ismerőseitek stb. Az iránt is érdeklődhetsz nála, hogy milyen típusú lányok tetszenek neki. Persze mindezt ne túl nagy hajcíhóval tedd, mert megtörténhet, hogy nem úgy viselkedik, mint ahogyan te szeretnéd, esetleg kinevet vagy elutasít. Vállalhatod a kockázatot és egyszerűen megkérdezheted, hogy mit gondolsz rólad. Persze ez ne nagyközönség előtt történjen. Ha elutasít, nem lesznek szemtanúid, és őt sem fogja senki piszkálni a barátai közül. Időközben használd ki azt, hogy egy osztályba jártok, a szünetekben legyél te is ott, ahol ő van, ha focizik a többiekkel, ti, lányok szurkoljatok nekik, te pedig ilyenkor nyugodtan szurkolhatsz csak neki, és tiszta szívből kiabálhatod a nevét. Ha találkoztok, mosolyogj rá, köszönj neki, és amikor teheted, kövesd a tekintetteddel. Ne állandóan, szünet nélkül, mert különben üldözésnek is tekintheti az ilyen érdeklődést. Ezek után pedig sajnos meg kell várnod, hogy a fiú tegye meg a következő lépést. Ha ezek után sem történik semmi, ne búsulj sokáig! Ez annak a jele, hogy még nem kezdett érdeklődni a lányok és a szerelem iránt, de az sem kizárt, hogy egyszer csak azt veszed észre, hogy már egy ötödik fiú dobogtatja meg a szívedet.

Jelige: „Pancsa”

Hetedikes lány vagyok. Régóta veszem a Jó Pajtást, és nemrégiben a padlómon egy ládában rátaláltam egy nagy halom régi számra. Érdekes volt belelapozni és látni, hogy régen mivel foglalkoztak a gyerekek. Érdekes volt az is, hogy az újságban rábukkantam az egyik kedvenc tanárom nevére, persze általános iskolás korából. Az én gondom is a fiúkkal kapcsolatos, pontosabban inkább velem, a viselkedéssel, amikor szemtől szembe kerülök valakivel közülük. Nemrégiben találkoztam azzal a fiúval, aki már jó ideje tetszik. Ahelyett, hogy jót beszélgettünk volna, én mindenféle szemtelenséget összehordtam neki. Nagyon kegyetlen voltam. A barátnőm utána azt mondta, hogy nem kellett volna így viselkednem vele, mert igazából tetszettem neki. Most szégyellem magamat és kerülöm vele a találkozást. Az igazi gond az, hogy ilyen már nem először csináltam. Kérlek, segíts, hogy megváltozzak!

Válasz:

Az a véleményem, hogy te már jó úton haladsz, mert egy nagyon fontos lépést megtettél: megfogalmaztad a problémádat. Tudnod kell, hogy megtörténik, hogy zavarunkban, félelmünkben olyan dolgokat mondunk vagy teszünk, amit nem is akartunk igazából. Mintha önkéntelenül is tesztelnénk a másikat, a fiút, hogy kiállja-e a próbát. Aki kibírja a tortúrát, mint a mesében, megoldja a három feladatot, elnyeri a mesebeli királykisasszony kezét! Mivel manapság kevés mesebeli királyfi sétál mifelénk, jó lenne, ha nem tesztelnéd őket. Inkább próbáld meg az első találkozáskor hallgatni és mosolyogni, számolj magadban tízig, és csak utána beszélj. Alkalmazd az előző számokban már emlegetett lazítási légzési gyakorlatot. Legyél kedves, mosolygós fiatal lány, ne házsártos királykisasszony. Egyébként ha valakit megbántottunk és ki akarjuk köszörsülni a csorbát, legjobb bocsánatkéréssel kezdeni a dolgot. Ha továbbra is tetszik a fiú, próbáld meg, hogy bocsánatot kérsz tőle, megmondod neki, hogy nem úgy gondoltad a dolgokat, és jobban meg szeretnéd ismerni. A többi pedig a fiútól függ.

Mitől félnek a fiúk?

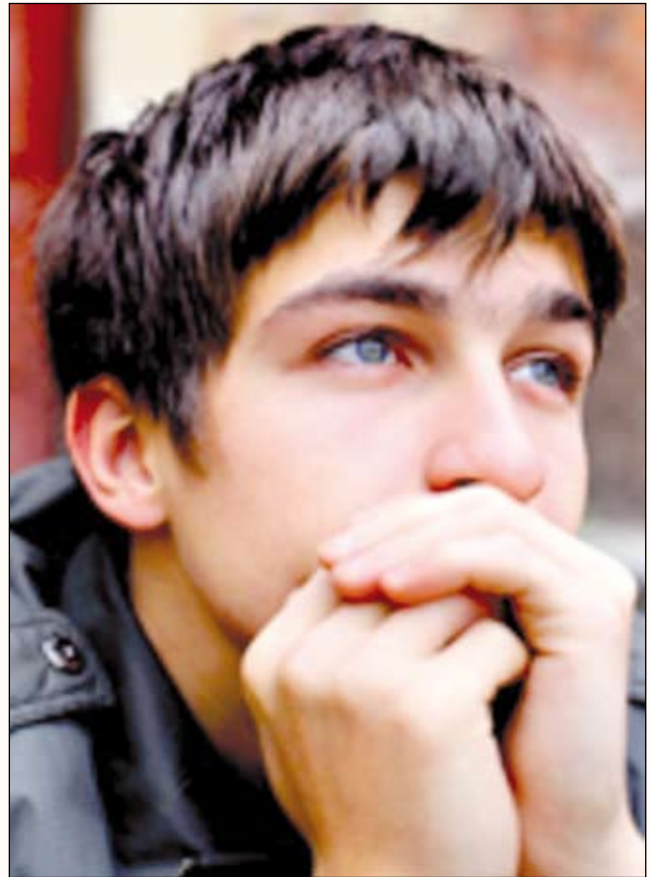
Nem csak a lányok bizonytalanok egyes helyzetekben, nem csak ők süllyednének legszívesebben a föld alá. A fiúknak is vannak félelmeik.

Könnyek

„Az indiánok nem ismerik a fájdalmat”. „Egy fiú sosem sír”. Ilyen és ehhez hasonló idióta mondásokat kell a fiúknak gyerekkoruktól kezdve hallgatniuk. Ebből az következik, hogy a fiúk a sírást a gyengeséggel társítják. Ha mégis előfordulna, hogy utat engednek az érzelmeiknek, csakis a szobájukban sírják el magukat. De nem csak a saját könnyeiktől félnek. Ha egy lány pityereg, fogalmuk sincs, mit kezdjenek a helyzettel. A fiúk nem tudnak mit kezdeni az érzelmeikkel. Ha úgy érzed, a barátod bánatos, öleld át és biztosítsd arról, hogy veled mindent megbeszélhet és bízhat benned. Megeshet, hogy leküzdöd a félelmeit és megnyílik előtted.

Puhányság

A röplabdacsapatba senki sem veszi be, és ha a tanár felszólítja, pulykavörös lesz. Pedig olyan szívesen lenne igazi menő srác, akinek mindenre van egy jó beszólása! Azt szeretné, ha a barátai felnéznének rá, a lányok pedig istenítenék. Eluralkodik rajta a pánik, ha elképzeli, hogy mindenki vesztesnek tartja. Az elismerés nagyon fontos számára. Azok a fiúk, akik attól tartanak, hogy puhánynak nézik őket, gyakran túl feltűnően vagy túl lazán viselkednek. Az fel sem merül bennük, hogy ezért időnként átesnek a ló túlsó oldalára. Ha meg szeretnéd ismerni az „igazi arcát”, akkor mondd meg neki, hogy szereted a gyengéd fiúkat, és nem ciki kimutatni az érzelmeiket.

TESZT

Romantikus vagy?

Töltsd ki a tesztet, amelyből kiderülhet, mennyire vagy romantikus!

1. Szerinted a romantika megédesíti az életet?

- a) Szép pillanatokat szerezhetsz, de nem állandóan. (2 pont)
- b) Nagyon is. (3 pont)
- c) Nem szeretem a cukormázás kijelentéseket. (1 pont)

2. Mit gondolsz, az első randi után lehet valaki szerelmes?

- a) Maximum a hollywoodi filmekben. (1 pont)
- b) Velem is előfordult már. (2 pont)
- c) Akár randi közben is. (3 pont)

3. Mit szólnál, ha szerelmed verssel lepne meg?

- a) Kedves gesztusnak tartanám. (2 pont)
- b) Egy szép ajándéknak jobban örülnék. (1 pont)
- c) Könnyekig meghatódnék. (3 pont)

4. Előfordul, hogy elérékenyülsz filmnézés közben?

- a) Nem jellemző, de volt már rá példa. (2 pont)
- b) Talán többször is, mint szeretném. (3 pont)
- c) Ilyesmi nem történhet meg velem. (1 pont)

5. Egyetértesz-e azzal, hogy egy jó kapcsolatban az érzelmeiket nem elég megélni, ki kell mutatni?

- a) A viselkedésünk egyértelműen árulkodik az érzelmeinkről. (1 pont)
- b) Igen, de nem kell lépten-nyomon érzélgősködni. (2 pont)
- c) Természetesen, hiszen ez mélyíti a kapcsolatot. (3 pont)

6. Mi jut eszedbe egy csokor rózsáról?

- a) De jó lenne, ha engem is meglepne valaki ilyennel! (3 pont)
- b) Randevú vagy leánykérés. (2 pont)
- c) Biztos drága lehet. (1 pont)

Értékelés

15–18 pont: Javíthatatlan romantikus

Te aztán az egész életed az érzelmeidre bízod. Bizonyára gyakran előfordul, hogy a rózsaszín ködtől nem veszed észre, mikor kellene két lábbal a földön állnod, ami valószínűleg időnként kellemetlen helyzetbe is hozhat. Bár az tény, hogy pont emiatt meghiúsított és mély kapcsolatokat alakítasz ki. Próbáld meg egyensúlyt teremteni az érzelmeid és az értelem között!

10–14 pont: Természetesek az érzelmeik

Képes vagy megkülönböztetni a csöpögős romantikát a valódi érzelmeitől. Tisztában vagy vele, hogy milyen fontosak az érzelmeik a párkapcsolatban, de azt sem felejtetted el, hogy mikor kell a józan eszedre hallgatnod. Valószínűleg tudod, hogy a romantikának is megvan a maga helye a mindennapokban.

6–9 pont: Két lábbal a földön

Te a romantikát még hírből sem ismered, vagy csak nem engeded, hogy az érzéseid felszínre kerüljenek. Feleslegesnek tartod, és inkább az eszedre hallgatsz, mint a szívedre. Emiatt lehet az, hogy gyakorlatias gondolkodásod valószínűleg számos területen ügyesen kamatoztatod. Hagyj nagyobb teret az érzelmeidnek, meglátod, könnyebb lesz, mint gondolnád!

Színek és évszakok

Szakemberek fejlesztették ki azt a szín-selemlő módszert, amellyel természetes színei (haj, bőr, szem) ismeretében mindenki megtalálhatja a hozzáillő árnyalatokat az öltözködésében.

Mindannyian besorolhatók vagyunk valamelyik évszakra megfelelő típusba.

Tavaszi típus: világos haj, csillogó világos szem, a bőr világos bézs- vagy csontszínű. E típus képviselőjének az élénk, tiszta, meleg színek állnak igazán jól. A vakító fehér nem túl előnyös, helyette inkább törtefehéret, világosdrappot vegyen föl. Kerülje a fekete ruhákat, viseljen inkább sötétkéket vagy sötétbarnát!

Nyári típus: hajszíne lehet világos vagy sötét, szemszíne is változó, de kevésbé csillogó, mint a tavaszi típusé. A tompa, hideg színek állnak jól neki: a kékeszürke, a hi-

deg rózsaszín, a benettonzöld és a hófehér. Fekete helyett szerencsésebb, ha sötétkéket vagy sötétlilát választ.

Őszi típus: a haja lehet világos vagy sötét, bőre sárgásbarna, szeme meleg árnyalatú. A tompa, meleg árnyalatok állnak jól neki. Illenek hozzá a barnás árnyalatok, a sárga, a zöld és a piros meleg változatai. Fehérből csak törtefehéret vagy vajszerűt viseljen. Fekete helyett sötétbarnát és sötétzöldet válasszon.

Téli típus: határozott, erőteljes színek jellemzik, a szeme csillogó, a bőre rózsaszínes vagy elefántcsont árnyalatú. Haja és szeme általában sötét. A tiszta, hideg árnyalatok állnak jól neki, de nyugodtan választhatja a hófehéret is. Viseljen mindig két ellentétes színt, de ne sokfélé, mert akkor túl tolakodó hatást ér el vele.

Tippek testvéreknek

A következő tippek segítségével nemcsak jobb testvérré válhattok, hanem lelki társai is. Felejts, és lépj tovább!

Amikor valakivel az első napjától kezdve megosztod az életed, elkerülhetetlenek a súrlódások, kisebb-nagyobb sérelmek. Ám eljön az idő, amikor ezeken túl kell lépned. Persze, ő kapta meg a görkorcsolyát karácsonyra, amire te vágytál... Lépj tovább! Itt az idő, hogy a sérelmeid elengedd!

Együttérzés a nehéz pillanatokban

Lehet, hogy nem érted a testvéredet. Még ha nem is tudod, hogy mitől lett dühös, érezze vele együtt, legyen ott neki, amikor szüksége van egy vállra, hogy kisírhasa magát rajta! Ha fordul a kocka, és te méz át lelki válságon,

ő lesz az, akit, ha hajnali háromkor hívsz fel, akkor is fel fogja venni a telefont, hogy meghallgasson!

Figyelj rá!

A legegyszerűbb módja, hogy megmutasd, szeretsz valakit, ha igazán figyelsz rá. Kapcsold ki a tévét, számítógépet, ne válaszolj a hívásokra, csak hegyezd a füledet. Figyelj és hallgasd meg a testvéredet. Az, hogy kibeszélheti magából a gondolatait, érzéseit neked, a legtöbbet jelentheti a számára.

Maradj halk!

Mindenkinél előfordul, hogy hagyja elszabadulni az érzelmeit. Nézeteltérés esetén maradjatok higgadtak, és ne emeljétek fel a hango-

Mit kell tenni orrvérzés esetén?

Tudtad, hogy tíz emberből kilenc nem tudja, mit kell tennie orrvérzés esetén? Te tudnád, mit kell tenned?

Az orrvérzés hátterében leggyakrabban az ornyálkahártya kiszáradása, magas vérnyomás vagy orrpolip áll. Természetesen traumás sérülések is okozhatnak orrvérzést, ilyen lehet az orrcsonttörés, illetve a koponyasérülés. Utóbbi esetben a sérült súlyos, életveszélyes állapotúnak tekintendő. Műtéti beavatkozások (pl. orrmándula-eltávolítás) után szintén előfordulhat orrüregi vérzés, amely akár súlyos vérvesztéssel is járhat.

Mit tegyél?

Az első és legfontosabb teendő, hogy ujjaiddal nyomd össze orrcimpáidat, így az orrlyuk eltömődik, a vér nem tud kifelé távozni. Ha más vérző orrához érsz, használd gumikesztyűt, mert vérrel sok fertőző betegség terjed. A fejedet, illetve az orrvérző beteg fejét hajtsd enyhén előre, így elkerülhető, hogy a vér a légutakba kerüljön, és ott esetleg súlyosbítsa a helyzetet. Szorítsd – de ne erősen – az orrcimpákat legalább öt percig. Ha ezután sem állt el a vérzés, újabb öt percig próbálkozz, ha ezután is ugyanúgy vérzik, hívj mentőt, vagy ha van a közelben orvosi rendelő, keresd fel azt! Ha a vérzés elállt, legalább egy órán keresztül ne fújj orrot, azt követően is csak gyengéden.

Amit ne csinálj! Ne hajtsd hátra a fejed, ne dugj semmit – pl. papírzsebkendőt – az orrlyukadba! Hatástalan a hideg vizes borogatás és az orrcsont megfogása is.

tokat! Ne felejtse el, hogy ő az, aki ismert téged 8 évesen, és ismerni fog még 80 évesen is.

Állj ki érte!

Amikor kicsi voltál, a testvéredhez fordultál, ha valaki bántott? Akárhogy is, most a testvérednek is lehet szüksége arra, hogy kiállj mellette. Rendkívül nagy erőt tud adni a tudat, hogy az életedben van legalább egy ember, aki feltétel nélkül támogat és szeret téged. Szóval, amikor a testvéred azt mondja magára, hogy kövér, sikertelen, mindig egyedül lesz stb., állj ki mellette, és mondd meg neki, hogy NE beszéljen így magáról! A testvéred – akár hiszed, akár nem – az egyik legfantasztikusabb ajándéka az életednek! Gondolj csak bele, mennyi kalandból, közös titokból, huncutságból, esti sutyorgásból maradnak ki az egyké! Minél hamarabb felismered, milyen szerencsés vagy, annál jobb lehet a kapcsolatotok.

Mi mindenre jó a konyhasó?

A hófehér kristály nemcsak arra jó, hogy az ételleidet megízésítsd vele: a háztartásban is sok helyen bevetheted, és mivel igazán olcsó, még spórolhatsz is, ha a méregdrága tisztítószerket váltod le vele.

Súrolószer sóból

A finom szemcsés, szinte porszerű konyhasó súrolószernek is tökéletes. Csak adj hozzá néhány csepp vizet, keverd el, majd mártsd bele egy konyharuha sarkát, és dörzsöld le a zsiradékot a tűzhelyről, vagy a vízkövet a mosdókagylóról. Ha nagyon makacs szennyeződésekkel van dolgod, víz helyett használj citromlevet, az ugyanis a zsírt és a vízkövet is oldja. A sókristályok a munka többi részét már elvégzik helyetted.

Házi illatosító

A só az illatokat is remekül tartósítja, átveszi, így házi illatosítót is készíthetsz a sóból. Keverd el morzsolt levendulával, mentával, citromfűvel vagy citrushéjjal, attól függően, hogy milyen illatot szeretnél. A házi illatosítót kis tálkában a nehezen szellőző helyiségekben, például a wc-ben vagy a fürdőszobában tarthatod, de csinos üvegben, egy szép masnival átköve akár még ajándék is lehet belőle.

Fertőtleníti a fogkefét

Az új, friss fogkefét kibontás után néhány óráig áztasd sós vízben. Ez nemcsak a fertőtlenítés miatt fontos, hanem azért is, mert így a sörték később nehezebben mennek tönkre, és a fogkefe tovább használható marad. A sós áztatás

Szovátahoz közel található a parajdi sóbánya, Európa egyik legnagyobb sóbányája.

Az egykori bányásztárnák rendkívül jó klímájúak, sokan itt gyógyulnak

később is segíthet felfrissíteni a fogkefédet, csak utána ne felejtse el alaposan kiöblíteni – azért a fogkefét legfeljebb háromhavonta cseréld le!

Frissítsd fel a cipődet!

Melegben senki sem szeret zárt cipőt viselni, de néha muszáj. Ha beleizzadt a lábad a cipőbe, tekerj egy kis sót egy zsebkendőbe, és éjszakára tedd a cipődbe! Mivel a só felszívja a nedvességet, és kiszáritja a cipő belsejét, megszűnik a lábizzadás okozta kellemetlen szag, és a cipőd reggelre ismét friss és tiszta lesz.

Egy kis móka

Ha a háztartásban már minden rendben van, vedd elő a kreatívabb éned: fess téli vagy éjszakai tájat, a lényeg, hogy az eget is borítsa valamilyen szín. Ha elkészültél, a még nedves papírra hints

óvatosan finom szemű konyhasót! Mivel a kis kristályok itt is magukba szívják a nedvességet, minden szem körül kristály alakú, világos foltok keletkeznek, mintha ezer meg ezer hópihe vagy csillag tarkítaná a képet.

Sókristály az erdélyi Szováta vidékén

Ez a kísérlet egészen egyszerű, mégis meg lehet vele magyarázni egészen bonyolultnak tűnő dolgokat.

A hozzávalók: A pohár legyen üvegből, hogy láthassuk a benne lévő vízben zajló eseményeket. Ezenkívül kell még konyhasó és étolaj. A kísérlet akkor sikerül a legjobban, ha nagy szemű, természetes sót használunk, de ha van finom szemű só is, az is hasznos. A kísérlethez

Kísérletezz a sóval!

az olajat ráöntjük a víz felszínére kb. félujjni vastagságban (egészen kevés olaj elég hozzá), majd megsózzuk. Figyeld meg, mi történik! Egy kis idő után a sózott olaj lecseppen a pohár aljára, majd a só „kifolyik” belőle, és a csepp visszamegy a felszínre. Minél nagyobb szemű a só, annál hamarabb kikerül az olajcseppből, tehát az „ingázás” annál gyorsabb. Érdemes mindkét változatot kipróbálni. Ha egyszerre sok sót szórunk az olajra, akkor több csepp is elindulhat egyszerre. Elképesztő látvány!

Hogyan működik? A jelenség alapja Arkhimédész törvénye. Ebből egészen egyszerű megfontolásokkal levezethető, hogy egy folyadékban lévő, a folyadéknál nagyobb sűrűségű

test lemerül, a kisebb sűrűségű pedig felemelkedik. A kísérletben az olaj először úszik a víz felszínén, mivel a sűrűsége kisebb a vízénél. Amikor rászórjuk a sót, a só-olaj keveréknek nagyobb lesz a sűrűsége, tehát lemerül. A só nem oldódik az olajban, mivel ionos vegyület, az olaj pedig nem poláros (vagyis nincsenek benne eltolódva a töltések, úgy, hogy pozitív és negatív töltéspárok képződjenek, és ezek „megfoghassák” a só ionjait). Emiatt a só közül egy idő után kiszivárog az olaj, és visszaúszik a felszínre. Nagy szemű, természetes sónál a folyamat azért gyorsabb, mert a nagyobb sószemek között nagyobbak a rések is, így az olajnak a szélesebb „csatornákon” könnyebb átfolyani.

REJTVÉNY

Keresztrejtvény

1	2	3	4	5		6	7	8	9		
10					11						
12		13			14				18		
15		16		20	17			22	18		
19				20		21	22				
23		24			25						
26		27			28						
29			30	31		32					

- Doktor úr, segítsen rajtam. A fiam báranyhimlős, a lányom számarköhögős, a feleségem egész nap károg, én meg ki vagyok, mint egy ló...

Az orvos válasza a rejtvényben.

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 10. Egyfajta fehérje, 11. A fiú párja, 12. Gépkocsi röviden, 13. Az inga teszi néha, 15. New..., 17. Agrárszükség, 18. Német előljáró, 19. Lefekvéshez készülő, 21. A gomba szára, 23. L. N., 24. Újvidék, 25. Fordítva női név, 26. Névsor, 28. Fordítva botló, 29. Kis Attila, 30. Kettőzve játék, 32. Ö. L. B.

Függőleges sorok: 2. Kiletünk eltitkolása, 3. Majdnem méz, 4. Felkiált, 5. T. M. I., 6. Férfinév, 8. Mágnes fele, 9. Betű kiejtve, 10. A válasz befejező része, 14. Oroszlánnév, 16. R. Y., 18. Brit, 20. Ruhadisz, 22. Locsol, 25. Étélizesítő, 27. Pityereg, 31. Régi római pénz.

Betűrejtvények

1

KAT
N

2

FR
CIA
A

3

D
Á

4

DI
I
Á

Skandináv rejtvény (35.)

Rejtvényünkben decemberi időjóslo mondásokat találsz.

	KINÁHOZ TARTOZIK	ÁTVÉSZELŐ	A TETEJÉRE	KÉN	TAVI BETŰI	1001	TALÁL
	1000	OLVASZTÓ-KEMENCE	50		NORD	SAJTOL	S
	FÁJDALOM SZERBŰL		RAVASZ ÁLLAT	HAZA PÁRATLAN BETŰI	UTÁSZ EGYNEMŰI	TÖRÖK-ORSZÁG ...LANKA	HASZNÁLJA FEGYVERÉT FÉL ÖTI!
2	ELHOZ BETŰI	RIGLI				SVÉD-ORSZÁG FORDÍTVA SZEG	EURÓPAI NEMZET ILYEN RENDSZER IS VAN
LUXEM-BURG KÖZEL HOZZÁ	50	ÉSZAK					EZ ÉVAD
		TÉL BETŰI	AZOK KERTI ÜLŐKE	CSAPADÉK	NYELVTANI FOGALOM MÉLYEBBRE		
TEMPUS	ZÉRÓ	ÉRINTETLEN	BÁCSKAI HELYSÉG		ÖTLETES		
	NEVELŐ	O. Ö.			E. C.		
KACAGÁS			KELET	FEN AUSZTRIA		ELEGE LETT BELŐLE OXIGÉN	
	LO						E-

Megfejtések: Keresztrejtvény: - MIÉRT NEM MÉGY INKÁRB EGY ÁLLATORVOSHOZ; Betűrejtvények: 1. KATALÁN, 2. FRANCIÁ, 3. DÁN, 4. INDIÁN
Skandináv rejtvény: MIKULÁS-NAPI ESŐ ERŐS TEFEL HOZ, FEHÉR HÜSVEF, ZÖLD KARÁCSONY.

Könnyű vagy klasszikus? Mit hallgatsz szívesebben?

Melyik zenei irányzatot kedveled? A legtöbb fiatal a könnyűzenéhez vonzódik, anélkül, hogy megismerné a klasszikus zene, vagy a népzene szépségét.

A könnyűzene a legfiatalabb és a legelterjedtebb. S hogy miért „könnyű”? Nehéz megválaszolni. Talán azért, mert a könnyűzene kötöttségektől mentes, míg a klasszikus zenénél több szabályt is figyelembe kell venni. A könnyűzene több stílust is magába foglal, a legismertebb ezek közül a rock, a pop és a dzsessz, noha a határmeghúzást illetően sok a vita. Vannak például, akik a dzsesszt sem a könnyű-, sem a klasszikus zenéhez nem sorolják.

Bárhogyan is van, tény, hogy a könnyűzene a mai napig folyamatosan fejlődik, új stílusok, új előadók és új irányzatok alakulnak ki. Napjainkban is uralja a porondot, nagyobb iránta az érdeklődés, mint a komolyzene iránt.

Hinnéd, hogy a könnyűzene gyökerei a XVIII. század végéig nyúlnak vissza? A népszerű dalok és hangszeres zenedarabok széles körben elérhető, olcsó kottái tették lehetővé a zene elterjedését az amatőr zenészek széles körében, akik így otthonaikban tudták eljátszani, vagy elénekelni a népszerű dalokat. A kották hatása mellett ebben az időszakban elterjedt, hogy parkokban, tánctermekekben zenei előadásokat tartottak. A korai könnyűzenei előadók szorosan együttműködtek a kottakiadókkal a népszerű darabok reklámozásában. Az egyik legkorábbi könnyűzenei előadó, akinek sikerült nagy népszerűsége szert tennie, Jenny Lind volt, aki a 19. század közepén turnézni is tudott az Egyesült Államokban. A 19. század folyamán egyre több átlagember került közelebbi kapcsolatba a zenével úgy, hogy amatőr kórusokban énekelt, vagy csatlakozott a helyi rezesbandákhoz.

Ismerd meg a stílusokat és képviselőiket!

Valószínűleg nem tudsz olyan könnyűzenei stílust mondani, amit ne találnál meg az **Every Noise at Once** oldalon, ezért, ha a stílusok között kutatsz, és a teljes palettát keresed, bátran üsd fel az Every Noise at Once-t, megmutatja.

Az oldalra lépve vagy a scan, vagy a list lehetőséget választjuk, az előbbinél egy térképen, míg az utóbbinál listába szedve láthatjuk a stílusokat, szám szerint 1194-et.

Ha a honlapon található térképszerű elrendezésből valamelyik stílusra kattintunk, azonnal behallgathatunk, vagy a kettős nyílra kattintva továbbléphetünk egy jóval részletesebb, együtteseket felvonultató elrendezéshez.

Egy technikai újítás, a gépzongora is segítette a népszerű dallamok terjesztését a századfordulón. Ez a csodagép lehetővé tette az embereknek, hogy meghallgassák az új, népszerű zongoradarabokat. Az 1900-as évek kezdetére a revüzínházak, tánctermekek, és a legújabb találmány, a gramofon elterjedése volt a trend. A hanglemez-

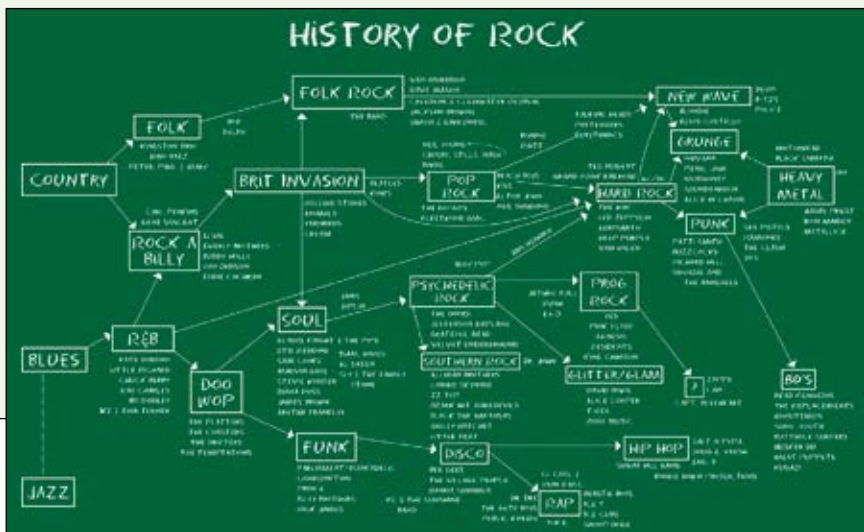
ipar hatalmas iramban nőtt. Az 1920-as évek elején kezdte zenét sugározni a rádió, ami szintén segítette a könnyűzenét eljuttatni a tömegekhez, nem beszélve a hangosfilmről, mely az 1920-as évek végén jelent meg. Az 1950-es és 1960-as években a televízió szerepe nőtt meg a könnyűzene terjesztésében. A népszerű énekesek és együttesek rendszeresen feltűntek a tévés varietéműsorokban. A '60-as években az új hangrögzítési technikák kifejlesztésével, mint amilyenek például a többsávos felvevők, a hangmérnökök szerepének súlya is megnőtt. Az új technika segítségével a hangmérnökök új hangzásokat, hangeffekteket hozhattak létre, ami korábban lehetetlen volt a hagyományos „élő” felvételek során.

Az 1990-es években a könnyűzenét megváltoztatta az olyan digitális eszközök megjelenése, mint a keverőpultok, a szintetizátorok, a samplerok és a sequencerek, amelyek új hangzások létrehozását tették lehetővé. A számítógépek és az internet elterjedése ugyanakkor lehetővé tette a felvételek, illetve a kották és dalszövegek digitális változatainak terjesztését.

A könnyűzenében több mint száz éve óta folyamatosan jönnek létre új műfajok, amelyek kialakulásuk után számtalan zenei stílusra ágaznak szét, majd ezek később újabb stílusokban egyesülnek fejlődésük során.

A könnyűzenei műfajok kialakulásának időrendi sorrendje

- 1890-es évek: ragtime
- 1900-as évek: blues és country
- 1910-es évek: dzsessz
- 1940-es évek: Rhythm and blues
- 1950-es évek: pop/rock
- 1960-as évek: reggae
- 1970-es évek: rap/hiphop
- 1980-as évek: electro

Nem igazság

Az utolsó padban két gyerek beszélget. A tanító megbünteti őket:

Holnapra százszor írjátok le a neveteket!

– De, tanító úr, ez nem igazság! – háborog az egyik nebuló. – Miért?

– Azért, mert az ő neve Fa Pál, az enyém meg Tóthkomlósfalussy Aladár.

Becsületes megtaláló

– Nagyon kedves öntől, uram, hogy visszahozta a sétapálcámat. Jutalmul magának adom. A gombja ezüst, úgyhogy a kereskedők minden bizonnyal szép pénzt adnak érte.

– Nem adnak, uram, pedig hat üzletben is felajánlottam megvételre.

Szórakozott hivatalnok

A férj újságolvasás közben reggelizik. Egyszer csak kiszól a lapok mögül:

– Kérek még egy csésze kávé.

– Mi az, drágám, ma nem mész be a hivatalba? – kérdi megrökönyödve a feleség.

– A hivatalba? Te jó ég, azt hittem, már bent vagyok!

Különbég

Mi a különbség az itthoni és az afrikai vadász között? – kérdezik a híres vadásztól.

– Nálunk, ha a lóvész nem talál, a vad szalad el – feleli emberünk. – Afrikában hasonló esetben a vadásznak kell szaladnia.

Van, aki keres

– Jó napot kívánok. Önök keresnek új főpénztárost?

– Jó napot kívánok. Igen, mi keresünk. De ami azt illeti, keressük a régit is...

Segítőkészség

A bolond felmászik a fára, de lejönni nem tud. Odamegy a másik bolond, feldob neki egy kötelet:

– Ezt kössed a derekadra, én meg majd lehúzlak...

Rovargűjtemény

A tanító felszólítja a gyerekeket, hogy a következő órára hozzanak rovarokat, mert azokról fognak tanulni. Pistike másnap beállít egy lompos pulival. A tanító bosszankodva megkérdi tőle:

– Ejnye, Pistike, hát te meg mit hoztál?

– A tanító bácsi mondta, hogy hozzunk rovarokat.

– De hiszen ez nem rovar!

– De találni rajta!

Fókabőr

– Van minőségi, vízhatlan csizmájuk? – kérdi a vevő a cipőboltban.

– Van, uram, első osztályú, valódi fókabőr – feleli az eladó.

– Vízhatlan?

– De, uram, ha a fókabőr nem lenne vízhatlan, akkor a fókák mind teli lennének vízzel.

Ki volt az a barom, aki harkályt hozott a bárkára?

Vaddisznó

– Mondja, miért lőtt rá a társára? – kérdik Pacsmagot a hajtóvadász után.

– Mert vaddisznónak néztem.

– És mikor vette észre, hogy nem vaddisznó?

– Amikor visszalőtt.

Segédmunka

A cirkuszi látogató megszólítja az egyik alkalmazottat:

– Mondja, maga az a híres oroszlánszelídítő?

– Nem, kérem – feleli a férfi –, én csak a sörényüket fésülöm és a körmeiket pucolom.

Hatékony nevelés

Pistikének azt tanítja a papája, hogy ha gyümölcsöt eszik, a magot mindig ki kell köpnie. Másnap az állatkertben, az oroszlántekretnél a gyerek eltűnődik:

– Mondd, papa, ha az oroszlán megeszik egy embert, mindig kiköpi a gombokat?

Ló

– Gyerekek, meg tudnátok mondani, milyen állat a ló? – kérdi a biológianárnő az osztályt. Lajoska jelentkezik:

– A ló mindkét végén veszélyes, a közepén meg kényelmetlen.

Ebéd előtt

Egy kislány keservesen sír az utcán. Odamegy hozzá egy járókelő, hogy megvigasztalja.

– Mondd csak, kicsikém, miért sírsz? – kérdezi tőle.

– Mert otthon mákos tészta lesz ebédre.

– Hiszen az nagyon finom étel, hogyhogy nem szereted?

– Én nagyon szeretem.

– Akkor meg miért sírsz?

– Mert nem tudom, hol lakunk!

Álmaimban Amerika

– Halló, te vagy az, Saláta? Itt Padlízán beszél. Öreg fiú, figyelj ide! Kéne nekem hárommillió dinár. Tudnál kölcsönadni?

– Rendben, adok, ha visszajöttem Amerikából.

– Mikor utazol?

– Soha.

Stop

Fiatalember állít le egy kocsit az úton.

– Ne haragudjon, uram, nem vinné el a dzsekimet Szabadkáig? – kérdi a sofőrt.

– Szívesen, uram – feleli az autós –, de hogy kapja meg ott?

– Egyszerű: úgy, hogy én is benne maradok.

Jogos kérdés

Öreg Volkswagen kanyarodik a benzinkút-hoz. A karosszériája tele van pingálva nagy virágokkal. A benzinkutas derűsen nézi az autót, majd megkérdezi:

– Üzemannagot töltsék, vagy locsoljam meg a virágokat?

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Leesik az álla

A köznyelvben jelentése megfelel a „nagyon elcsodálkozik, elképed, eláll a szava, elnémul” kifejezéseknek, a népnyelvben pedig azt jelenti, hogy valaki hirtelen elszomorodik, elkeseredik, elcsügged. Azon a megfigyelésen alapszik, hogy aki elképed, vagy hirtelen nagyon elszomorodik, annak olykor annyira elernyednek az arcizmai, hogy a szája is kinyílik, s aki meglepetésében vagy megdöbbenésében hallgat el, az néha még a száját sem csukja be.

GONDOLKOZZUNK!

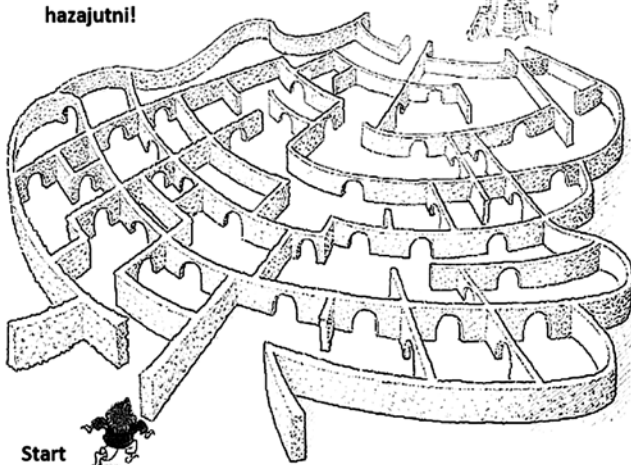
Kutyatáv

Egy eltévedt kutya öt napig kóborolt. Első nap megtett egy bizonyos távolságot, majd a további napokon mindig egy kilométerrel többet haladt, mint az előző napokon. Mire az ötödik nap végére hazaért, már összesen 55 km-t tett meg. Mennyit ment az utolsó napon?

Megoldás: Ha elnevezzük x-nek az első napon megtett utat, a második napon x+1, a harmadik napon x+1 km-t haladt, a negyedik napon x+3-at, az ötödik napon x+4-et. Ez összesen 5x+1+2+3+4, vagyis 5x+10. Ebből 5x=55-10=45, x tehát 9. Az ötödik napon a kutya tehát 9+4=13 km-t tett meg.

Segíts a barátodnak hazajutni!

Otthon

Mennyi az egy tucat?

A tucat tizenkettőt jelent. Feltehetően újlatin közvetítéssel a latin duodecim szóból származik, bár ősbibb eredetét is kereshetjük indiai, szanszkrit, pahlavi nyelvekben. A tucat alapszám, erre épül a tizenkettes számrendszer is.

Melyik szó a kakuktktojás?

1. autó
hon
kártya
papír

3. deltoid
háromszög
négyzet
tetraéder

2. Külvárosi éj
Nem én kiáltok
Nagyon fáj
Vér és arany

4. M
D
S
L

Megoldás: 1. nem ad új szót a lappal; 2. nem József Attila műve; 3. nem síkidom; 4. nem római szám; 5. Ver és arany.

Keresd a párját!

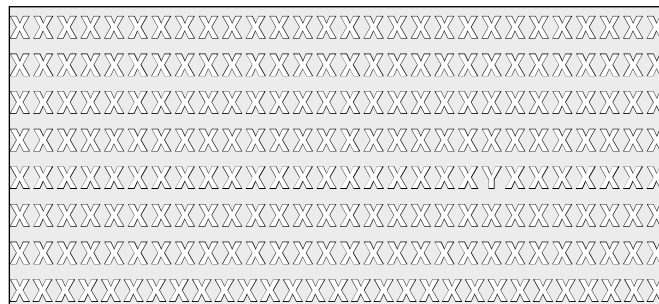
„A” kupac

- Fülöp
- Viktória
- Rudolf
- Mariana

„B” kupac

- tó
- árok
- szigetek
- vízesés

Megoldás: Fülöp-szigetek, Viktória-vízesés, Rudolf-tó, Mariana-árok

Keresd meg az Y-t!

Mit jelent a kőr, pikk, treff és káró a francia kártyában?

Ráth-Végh Istvánnál olvassuk, hogy a kártyajáték feltalálása Gringonneur 15. századbéli francia festő nevéhez fűződik. Azt mondják, hogy ő eszelte ki a figurákat is, azzal a céllal, hogy elszórakoztassa VI. Károly francia királyt. Az elmebeteg király használatára kipattant találmány csupán történelmi anekdota. Igaz, hogy VI. Károly szeretett kártyázni. Az is igaz, hogy a feljegyzések szerint Gringonneurnek kifizettek három díszesen elkészített kártyacsomagért bizonyos összeget, de magát a kártyát már korábban ismerték Európában.

A Csing Ce-tung féle kínai lexikon szerint 3000 esztendővel ezelőtt, Senn-Ho császár uralkodása idején eszeltek ki egy udvari hölgy szórakoztatására. Más adatok Indiát vagy Perziát jelölik meg születési helyül. Mindeneset-

re tény, hogy keleti eredetű, jelképes játék; terjesztésében valószínűleg az arabok játszottak szerepet.

A színor eredetén sok tudós törte már a fejét, de csak a találgatásokig jutottak el. A legtöbb valószínűsége annak az elméletnek van, amely szerint a színek háborús értelműek. A kőr – vagyis a szív – a bátorság jelképe volt, a harcos katonát jelentette. A pikk a régi lándzsa ásószzerű végződését akarta ábrázolni, a káró pedig annak a súlyos dárdának négy-szögletes vasvége volt, amelyet a lőpor feltalálása előtt hajítógépből zúdítottak az ellenségre. Franciául ezt a dárdát úgy is hívták: carreau. A treff, franciául trefle, vagyis lóhere, arra a tarkarmányra utalt, amely nélkül a lovasság nem tudott háborúzni.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Ideai 33. lapszámunkban egy mindennapi fizetőszekért mutattunk meg nektek, ami talán gyakran jár a kezetekben, rendkívül ismerős, mégsem figyelünk a részleteire. Édeskevesen ellenőrizhették le, kit is ábrázol például a 200 dináros. Kérdésünkre azonban igen sokan megforgatták a papírpénzt, és meg is találták rajta a választ, a megfejtést. Kérdésünk ugyanis az volt, kinek az arcképe látható a bankjegyen. A helyes válasz: Nadežda Petrović szerb festő és műkritikus (1873–1915).

A helyes megfejtést beküldők közül a szerencse ezúttal a királyhalmi Erdélyi Nimródra, a Petőfi Sándor iskola hatodikos tanulója mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

És íme újabb feladványunk. Először is alaposan vegyétek szemügyre a felvételen látható mamát és kölykeit! Az biztos, hogy nagyon ennivalóak, ám tudjuk-e, a macskafélék mely neméhez tartoznak. Ha igen, akkor már az is világos, hogy nagyon is veszélyes és gyors állatok. Eláruljuk, hogy Amerika minden egyes szegletében jól érzik magukat – a brazil esőerdőktől a sziklás hegységi havas csúcsokig. Bízunk benne, hogy könnyűszerrel rájöttök a válaszra, vagyis arra, hogy hívjuk a képen látható állatot.

Várjuk megfejtéseket! A választ mielőbb küldjétek el a címünkre, de legkésőbb **2017. december 14-éig!** Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

Népmesemondásban kiválók

Vajdasági magyar népmesemondó és rajzversenyt tartottak Szabadkán. A Népkönyvtár patinás épületében negyvenöt mesemondó között nagyon szép eredményeket értek el a palicsi Miroslav Antić iskola tanulói.

Rajzpályázat:

1–2. osztályos kategóriában: Ivić Aleksandar és Arnold Adél 2. helyezést értek el (tanítónő: Lipták Hargita). 3–4. osztályos kategóriában Sári Leontína 1. helyezést (tanítónő Kis Szuzanna).

A résztvevők fekete-fehérben

Alsós mesemondók:

2. osztály: Arnold Adél – 3. helyezés (tanítónő: Lipták Hargita)

3. osztály: Omerović Ivor – 2. helyezés (tanítónő Kis Szuzanna)

3. osztály: Danka Lili – különdíj (tanítónő Mandić Jadranka)

Besze Szofija, Zsoldos Búzás Milan, Mihók Elizabeta (tanítónő Mandić Jadranka)

Felső mesemondók:

Berec Rita (tanárnő Arnold Ildikó)

Arnold Réka – 2. hely (tanárnő Arnold Ildikó)

Róka Réka – 1. helyezés (tanárnő Arnold Ildikó)

A. I.

A palicsiak

Rajzoljunk dínókat!

Még néhány napig, **december 12-éig** várjuk pályaműveiteket az idei tanév harmadik rajzpályázatára, melynek témája: **Belecsöppentem a dinoszauruszok világába.** Mint ismeretes, egy 4 GB-os memóriakártyát ajándékozunk a pályázat legeredményesebb résztvevőjének. A kártya az ausztráliai Farkas József ajándéka, aki egykor lapunk kistudósítója volt.

Kíváncsian várjuk alkotásaitokat! Címünk változatlan: **Jó Pajtás (Dínó-rajzpályázat), 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., illetve jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350–9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm
Tartomány

Magyar
Nemzeti
Tanács

70 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyémántlap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ókresz Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Vargyi Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna**
■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda**
■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)
■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken
■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs